

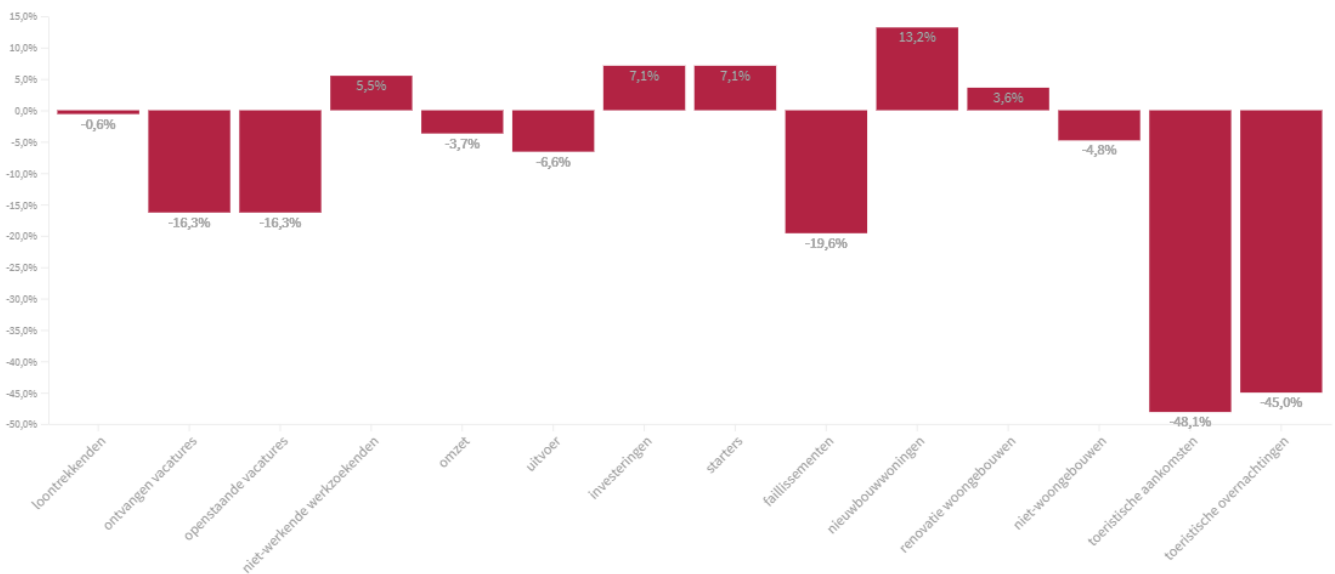

Limburgradar

Editie april 2021 (jaarresultaten 2020)
 Officiële kwartaalcijfers van de Limburgse economie

Limburgse economie houdt beter stand dan de Vlaamse in coronajaar 2020

Resultaten 2020 t.o.v. 2019

De tijdelijke werkloosheid steeg in Limburg met 313,5% in 2020 t.o.v. 2019. Omdat deze hoge stijging de grafiek dermate vertekent, is deze indicator niet opgenomen in bovenstaande grafiek. Verderop in de Limburgradar komt de tijdelijke werkloosheid uitvoerig aan bod.

Synthese

2020 zal de geschiedenisboeken ingaan als het 'coronajaar'. Natuurlijk eiste het virus in de eerste plaats een zware menselijke tol. Daarnaast had het echter ook een stevige impact op onze economie. In deze Limburgradar met de economische jaarresultaten van 2020 gaan de meeste cijfers in het rood. De tijdelijke werkloosheid kent een ongeziene stijging, maar was een belangrijke reddingsboei voor een heleboel bedrijven. De Limburgse bedrijven verloren ongeveer 2 miljard euro aan omzet (-3,7%) en doen het daarbij beduidend minder slecht dan hun Vlaamse collega's (-6,7%). Bovendien zijn de investeringen in de Limburgse bedrijven ook in dit moeilijke jaar blijven stijgen (+7,1%), wat in schril contrast staat met Vlaanderen (-6,4%). In totaal laat Limburg op maar liefst 12 van de 15 beschouwde indicatoren minder slechte scores optekenen dan Vlaanderen. Daar mogen we best trots op zijn.

Tom Vandeput
Gedeputeerde voor Economie
Voorzitter POM Limburg

Tijdelijke werkloosheid in Limburg x4 en in Vlaanderen x5

Gemiddeld waren het afgelopen jaar in Limburg 43.500 werknemers minstens één dag tijdelijk werkloos, een verviervoudiging t.o.v. 2019. In Vlaanderen nam de tijdelijke werkloosheid in 2020 zelfs het vijfvoud aan van de omvang in 2019. Op het hoogtepunt van de crisis, in april, was zowat 1 op 3 loontrekkende Limburgers tijdelijk werkloos. Gemiddeld over het hele jaar gaat het nog steeds om 1 op de 7 werknemers.

Limburgse bedrijven lijden 2 miljard euro omzetverlies

De economische schade die de coronapandemie het afgelopen jaar aanrichtte, kan duidelijk afgelezen worden uit de omzetcijfers van onze bedrijven. In Limburg daalde de bedrijfsomzet in 2020 met 3,7% t.o.v. 2019. In Vlaanderen liep dit omzetverlies op tot 6,7%. Ook de internationale handel werd danig verstoord, met dalingen van de exportwaardes in Limburg met 6,6% en in Vlaanderen met 15,5%. Opmerking: in de omzet- en exportcijfers worden de landbouw, financiële en openbare sector niet meegerekend.

Investerings, starters en woningbouwvergunningen zijn enige lichtpuntjes

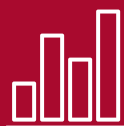
Ondanks de economische malaise laten enkele indicatoren toch een verbetering optekenen in 2020. In het oog springt vooral het verschil in evolutie van de investeringen van bedrijven tussen Limburg (+7,1%) en Vlaanderen (-6,4%). Het aantal starters groeide verder naar een nieuw recordaantal. Meer dan 9.000 nieuwe ondernemingen werden het afgelopen jaar opgericht in Limburg, een toename met 7,1% (Vlaanderen: +4,3%). Tenslotte steeg ook het aantal afgeleverde bouwvergunningen voor de nieuwbouw en renovatie van woongebouwen. Nieuwbouw kende in Limburg een opvallend sterkere toename dan in Vlaanderen. Voor renovatie geldt het omgekeerde.

Ondanks zware klappen versterkt Limburg haar positie als toeristische trekpleister in Vlaanderen

Zowel de 1e coronagolf in het voorjaar als de 2e golf in het najaar hebben het toerisme in Limburg en Vlaanderen quasi volledig lam gelegd. Gelukkig bracht de zomer nog enig soelaas, maar de jaarresultaten spreken voor zich. Het aantal toeristische aankomsten daalde in 2020 in Limburg met 48,1% t.o.v. 2019, het aantal toeristische overnachtingen met 45,0%. De dalingen in Limburg zijn wel telkens minder sterk dan in Vlaanderen, waardoor het Limburgs aandeel in het

Vlaamse toerisme vrij sterk toenam. 1 op 6 toeristische aankomsten en 1 op 5,5 toeristische overnachtingen in Vlaanderen situeerde zich afgelopen jaar in Limburg.

Kerncijfers

Resultaten 4e kwartaal 2020

2e coronagolf heeft minder zware economische impact

In het najaar van 2020 stak het coronavirus opnieuw sterk de kop op in onze contreien. In tegenstelling tot de eerste uitbraak werd echter niet overgegaan tot een volledige lockdown van de samenleving. Veel bedrijven konden hun activiteiten verder zetten waardoor de globale economische impact van de 2e coronagolf merkelijk minder zwaar was dan bij de eerste uitbraak. Sommige indicatoren gingen er zelfs op vooruit in vergelijking met een jaar eerder. In Limburg was dat het geval voor de export, investeringen, starters en bouwvergunningen. In Vlaanderen wisten enkel die laatste 2 indicatoren zich te verbeteren.

Hoewel minder zwaar, had de economie in het 4e kwartaal van 2020 wel degelijk te lijden onder de nieuwe coronagolf. Vooral het aantal tijdelijk werklozen bleef bijzonder hoog en ook de reguliere werkloosheid bleef verder stijgen, in Limburg weliswaar telkens minder sterk dan in Vlaanderen. Ook inzake omzet wisten de Limburgse bedrijven de schade beter te beperken dan hun Vlaamse collega's (-1,1% vs. -2,7%). Het aantal vacatures liep in Limburg dan weer sterker terug dan in Vlaanderen. Andermaal deelde de vrijetijdseconomie het hardst in de klappen. Zo ook het Limburgse toerisme, met dalingen van het aantal toeristische aankomsten en overnachtingen van om en bij de 75% tegenover het laatste kwartaal van 2019.

Resultaten 4e kwartaal 2020 t.o.v. 4e kwartaal 2019

■ Limburg ■ Vlaanderen

Bron: RSZ, RVA, VDAB, Statbel, Verwerking: POM Limburg • De tijdelijke werkloosheid steeg in Limburg met 240,7% en in Vlaanderen met 317,1% in het 4e kwartaal van 2020 t.o.v. 4e kwartaal 2019. Omdat deze hoge stijgingen de grafiek dermate vertekenen, is deze indicator niet opgenomen in bovenstaande grafiek. Verderop in de Limburgradar komt de tijdelijke werkloosheid uitvoerig aan bod.

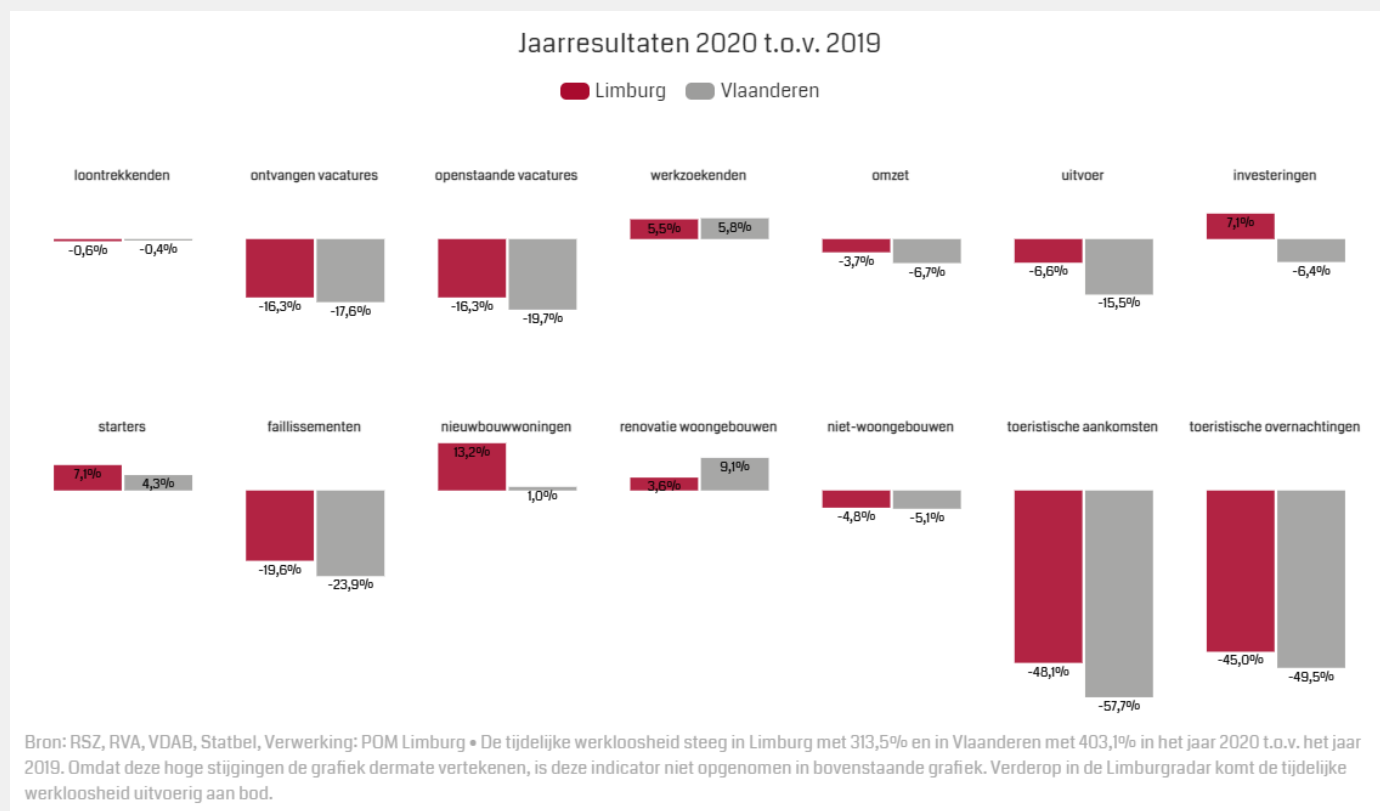
Gecumuleerde resultaten jaar 2020

Zware economische tol, maar Limburg doet het op alle vlakken minder slecht dan Vlaanderen in 2020

Tegenover 2019 was de tijdelijke werkloosheid in 2020 in Limburg 4 keer zo groot en in Vlaanderen 5 keer. De gewone werkloosheid steeg in Limburg iets minder sterk dan in Vlaanderen. Het verlies aan omzet en export was in Limburg beperkter dan in Vlaanderen. Het aantal bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen bleef in Vlaanderen stabiel en groeide in Limburg met ruim 13%. De toeristische aankomsten vielen in Limburg minder sterk terug dan in Vlaanderen. Zo kunnen we nog even doorgaan, want van de 15 indicatoren in deze Limburgradar laat Limburg op 12 indicatoren minder slechte jaarresultaten optekenen dan Vlaanderen.

Het meest in het oog springend waren misschien wel de investeringen. Zelfs in het coronajaar 2020 bleven de Limburgse bedrijven meer investeren in vaste activa dan in de voorgaande jaren (+7,1% t.o.v. 2019), terwijl dit gemiddeld in Vlaanderen vrij sterk afnam (-6,4%). De zware economische tol van de coronapandemie komt goed tot uiting in de omzetcijfers. In totaal leden de Limburgse bedrijven (uitgezonderd landbouw, openbare en financiële sector) ruim 2 miljard euro omzetverlies in 2020 t.o.v. 2019, een daling van 3,7%. In Vlaanderen liep de omzet terug met 6,7%.

Van de 15 indicatoren zijn er in Limburg 5 die in 2020 een betere score behalen dan in 2019, zijnde investeringen, starters, faillissementen (weliswaar daling door overheidsmaatregelen) en de bouwvergunningen voor de bouw en renovatie van woongebouwen. Uitgezonderd de investeringen geldt hetzelfde voor Vlaanderen. De meest negatieve procentuele evoluties doen zich voor bij de tijdelijke werkloosheid (+313,5%) en bij de toeristische aankomsten en overnachtingen, die in 2020 zowat gehalveerd zijn t.o.v. 2019.

Absolute aantallen en aandeel Limburg in Vlaanderen

	Limburg		Vlaanderen		%aandeel Limburg in Vlaanderen	
	2020	Vershil met 2019	2020	Vershil met 2019	2020	Vershil met 2019
Loontrekkenden ¹	305.626	-1.721	2.404.095	-9.136	12,7	0,0
Tijdelijk werklozen ¹	43.482	+32.965	310.591	+248.854	14,0	-3,0
Ontvangen vacatures	28.044	-5.467	240.811	-51.422	11,6	+0,2
Openstaande vacatures ¹	4.609	-896	39.403	-9.681	11,7	+0,5
Niet-werkende werkzoekenden ¹	26.002	+1.349	195.591	+10.740	13,3	0,0
Omzet (in 1.000 €)	51.850.140	-2.019.452	602.959.015	-43.338.132	8,6	+0,3
Uitvoer (in 1.000 €)	15.297.331	-1.087.074	238.822.441	-43.752.507	6,4	+0,6
Investerings (in 1.000 €)	2.716.255	+179.842	23.114.835	-1.591.235	11,8	+1,5
Starters	9.026	+597	70.257	+2.866	12,8	+0,3
Faillissementen	550	-134	3.744	-1.176	14,7	+0,8
Bouwvergunningen residentiële nieuwbouwwoningen	6.585	+770	43.326	+439	15,2	+1,6
Bouwvergunningen residentiële renovatie	2.048	+71	18.973	+1.575	10,8	-0,6
Bouwvergunningen niet-residentiële nieuwbouw en renovatie	937	-47	7.404	-394	12,7	0,0
Toeristische aankomsten	737.325	-682.388	4.414.675	-6.027.977	16,7	+3,1
Toeristische overnachtingen	2.426.658	-1.986.409	13.300.202	-13.056.661	18,2	+1,5

¹ Kwartaalgemiddelde

Bron : RSZ, RVA, VDAB, Statbel, Verwerking: POM Limburg

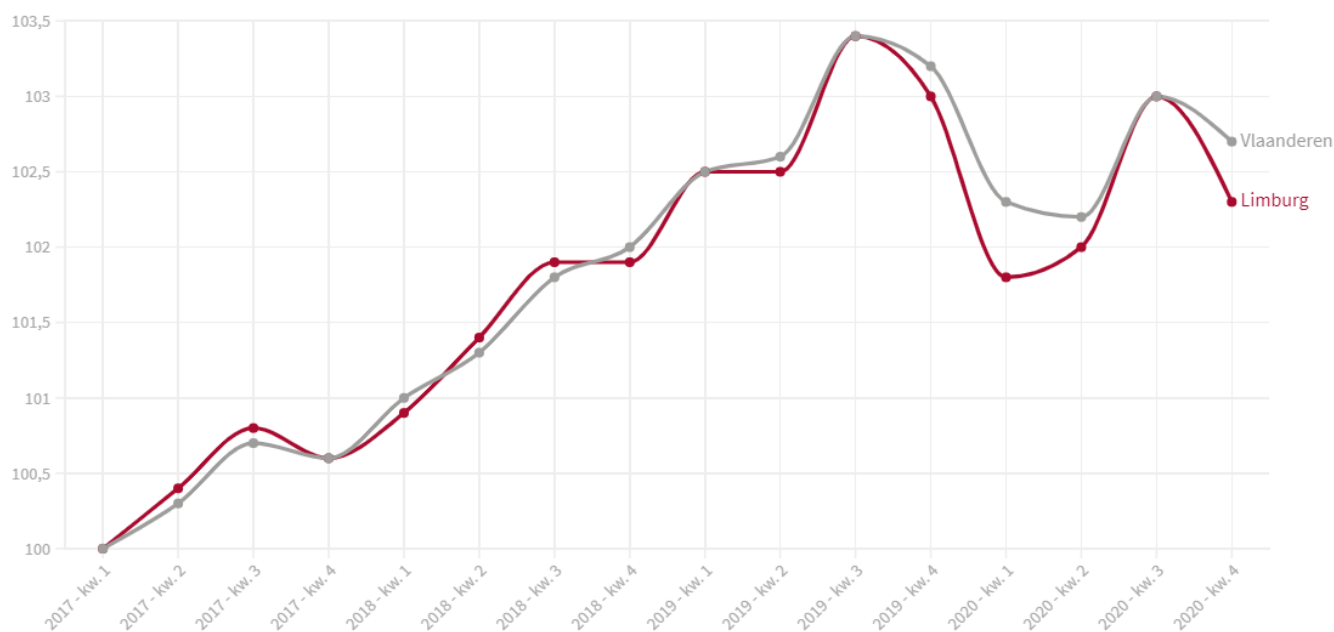

Loontrekkenden

Overheidsmaatregelen zorgen voor behoud tewerkstelling

De coronacrisis heeft vooralsnog geen verstreckende gevolgen voor de loontrekkende tewerkstelling in Limburg. Tegenover 2019 telde de provincie in het coronajaar 2020 gemiddeld slechts 1.721 minder loontrekkenden op een totaal van ruim 305.000, een daling met 0,6%. In Vlaanderen was de daling nog iets milder (-0,4%). De overheidsmaatregelen, o.a. rond de tijdelijke werkloosheid en het moratorium op faillissementen, hebben hun doel dus duidelijk niet gemist. Het blijft evenwel afwachten wat de impact op de tewerkstelling zal zijn van zodra deze maatregelen worden opgeheven. Het arbeidsvolume uitgedrukt in voltijds equivalenten liep immers wel vrij sterk achteruit, gaande van -2,0% in Limburg tot -5,3% in Vlaanderen. Vooral tijdens de eerste coronagolf liep dit arbeidsvolume sterk terug, omdat heel wat werknemers in die periode van lockdown in tijdelijke werkloosheid zaten en dus minder dagen effectief werkten.

Evolutie loontrekkenden naar woonplaats
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

Bron: RSZ - Snelle Ramingen, Verwerking: POM Limburg

Tijdelijke werkloosheid

Tijdelijke werkloosheid blijft op een hoog niveau

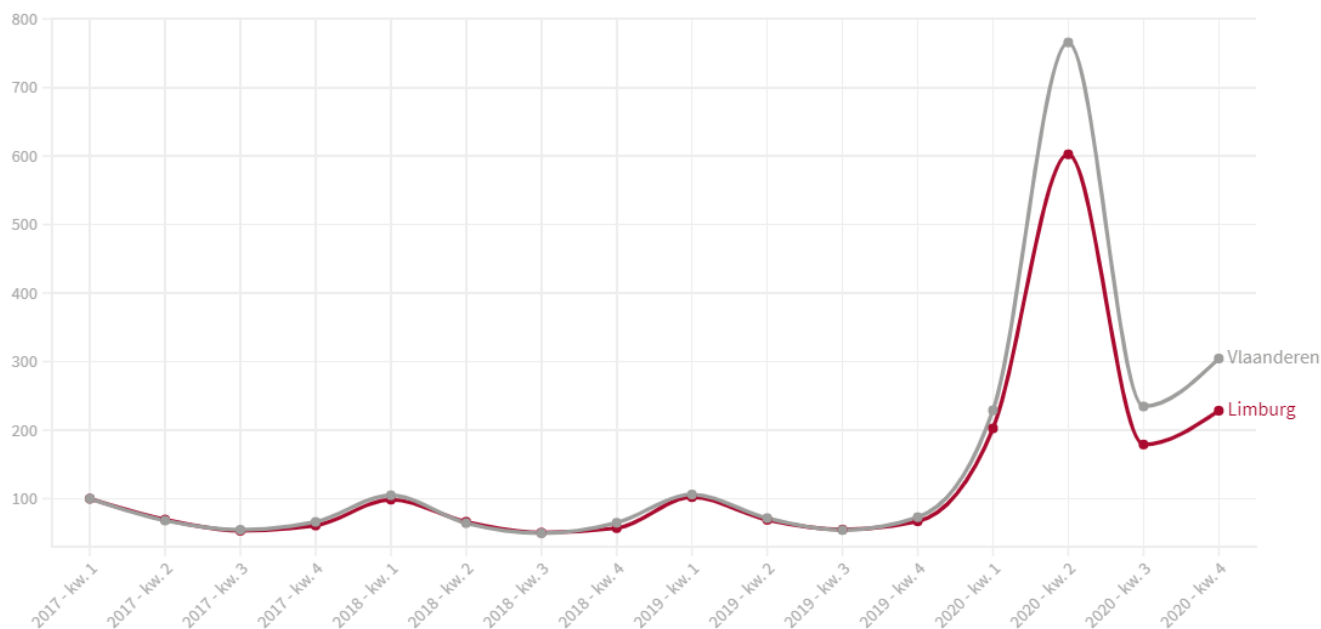
Door de 2e coronagolf en bijhorende verstrengde contactmaatregelen gaan de tijdelijke werkloosheidscijfers in het 4e kwartaal van 2020 opnieuw de hoogte in, al blijven ze ver onder de piek van de eerste golf. Gemiddeld stellen we vast dat in Limburg de tijdelijke werkloosheid in 2020 ongeveer 4 keer zo groot was dan in 2019. In Vlaanderen gaat het zelfs om een verviervoudiging. Limburg doet het op dit vlak dus iets beter dan Vlaanderen en dat vertaalt zich ook in het provinciale aandeel in de Vlaamse tijdelijke werkloosheid, dat daalt van 17% in 2019 naar 14% in 2020.

Dat 2020 een uitzonderlijk jaar was blijkt ook uit het jaarverslag 2020 van de RVA. In zijn 86-jarige geschiedenis heeft de RVA nooit eerder zo veel werknemers en werkgevers ondersteund. 2,3 miljoen mensen kregen uitkeringen van de RVA in 2020. Dat is 1 op 3 van de actieve bevolking. In totaal kregen bijna 1,4 miljoen werknemers in de loop van 2020 minstens één uitkering tijdelijke werkloosheid, 10 keer meer dan in 2019. 170.000 werkgevers kregen op de een of andere manier steun van de RVA. Dat zijn 2 werkgevers op 3 en dat is 70% meer dan in een normaal jaar. Het gaat om de hoogste aantallen sinds de Tweede Wereldoorlog.

De meest recente cijfers van de tijdelijke werkloosheid op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Evolutie tijdelijk werklozen

(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

Bron: RVA, Verwerking: POM Limburg

Vacatures

Ontvangen vacatures

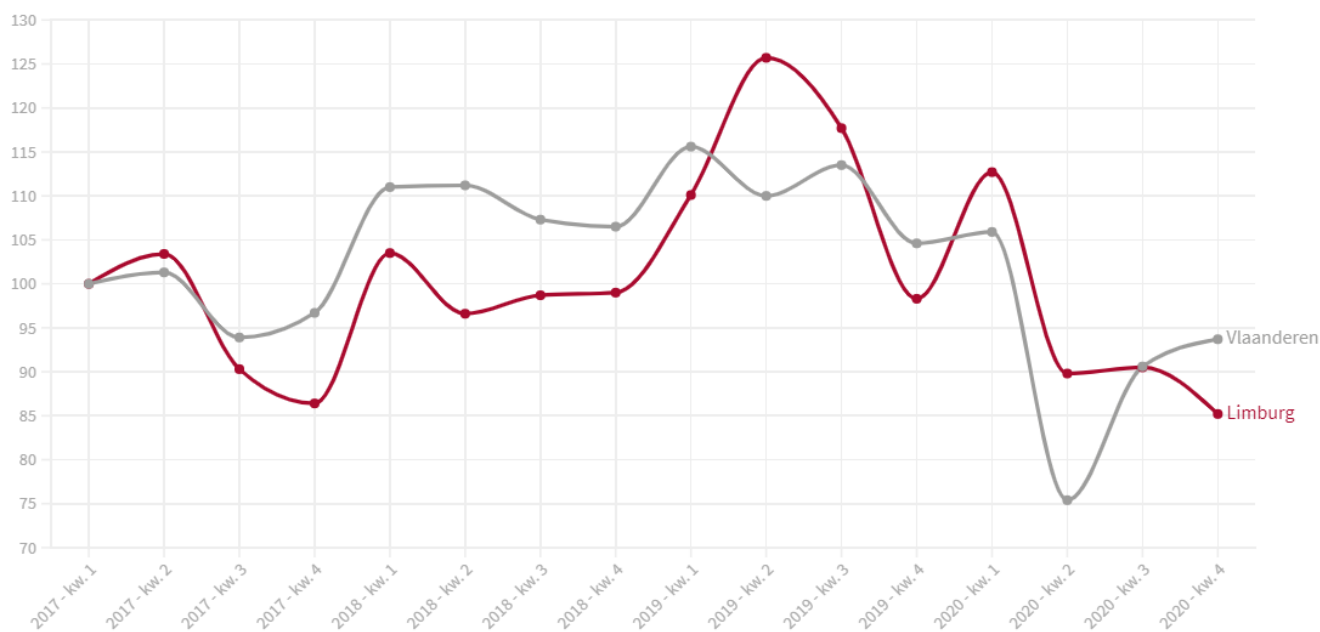
VDAB ontvangt laagste aantal vacatures van de afgelopen 4 jaar

Het is al van 2016 geleden dat de VDAB zowel in Limburg als in Vlaanderen minder ontvangen vacatures noteerde dan in 2020. De coronacrisis heeft de aanhoudende personeelsuitbreiding bij Limburgse bedrijven dus duidelijk een halt toegeeroepen. Tegenover 2019 telde de VDAB in Limburg bijna 5.500 minder ontvangen vacatures in 2020, een verlies van 16,3%. In Vlaanderen was de achteruitgang nog wat groter (-17,6%). Toch biedt het laatste kwartaal een voorzichtig perspectief op een herstel. De dalingen van het aantal vacatures waren gemiddeld minder groot dan in de voorgaande kwartalen, gaande van -13,3% in Limburg tot -10,4% in Vlaanderen, telkens in vergelijking met het laatste kwartaal van 2019.

Op jaarbasis valt vooral op dat de primaire sector (land- en tuinbouw) in 2020 in Limburg een exponentiële stijging van het aantal vacatures liet optekenen, nl. meer dan een verdubbeling (van 1.137 in 2019 naar 2.547 in 2020). Een belangrijke verklaring in de sterk toegenomen vraag naar binnenlandse arbeidskrachten in deze sector ligt in de beperking van het grensverkeer tijdens het afgelopen jaar. De zakelijke en maatschappelijke dienstverlening en de horeca kenden proportioneel gezien dan weer de sterkste afname van het aantal ontvangen vacatures, met een achteruitgang van om en bij de 35%.

De meest recente vacaturecijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Evolutie ontvangen vacatures
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

Bron: VDAB, Verwerking: POM Limburg

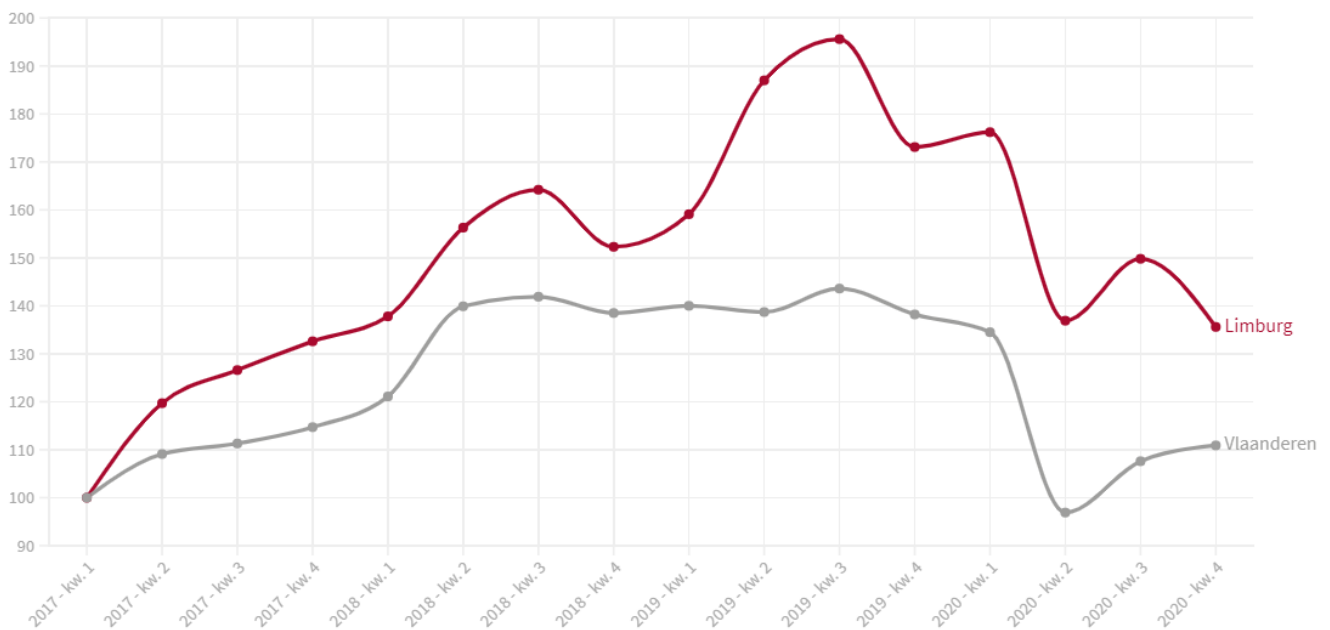
Openstaande vacatures

Eind 2020 situeert 1 op 5 openstaande vacatures in Limburg zich in de bouwsector

De evolutie van het aantal openstaande vacatures vertoont een gelijkaardig beeld als dat van de ontvangen vacatures. In Limburg is er op jaarbasis zelfs sprake van identiek hetzelfde dalingspercentage (-16,3%). In Vlaanderen daalt het aantal openstaande vacatures wat sterker dan in Limburg (-19,7%). Dat is anders wanneer we enkel kijken naar de resultaten van het laatste kwartaal van 2020, toen er in vergelijking met het 4e kwartaal van 2019 in Limburg een daling was van het aantal openstaande vacatures met -21,7% en in Vlaanderen met -19,8%. Eind 2020 noteerde de VDAB in Limburg nog ruim 4.000 openstaande vacatures. 1 op 5 daarvan situeerde zich in de bouwsector.

De meest recente vacaturecijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Evolutie openstaande vacatures
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

Bron: VDAB, Verwerking: POM Limburg

Niet-werkende werkzoekenden

Niet-werkende werkzoekenden

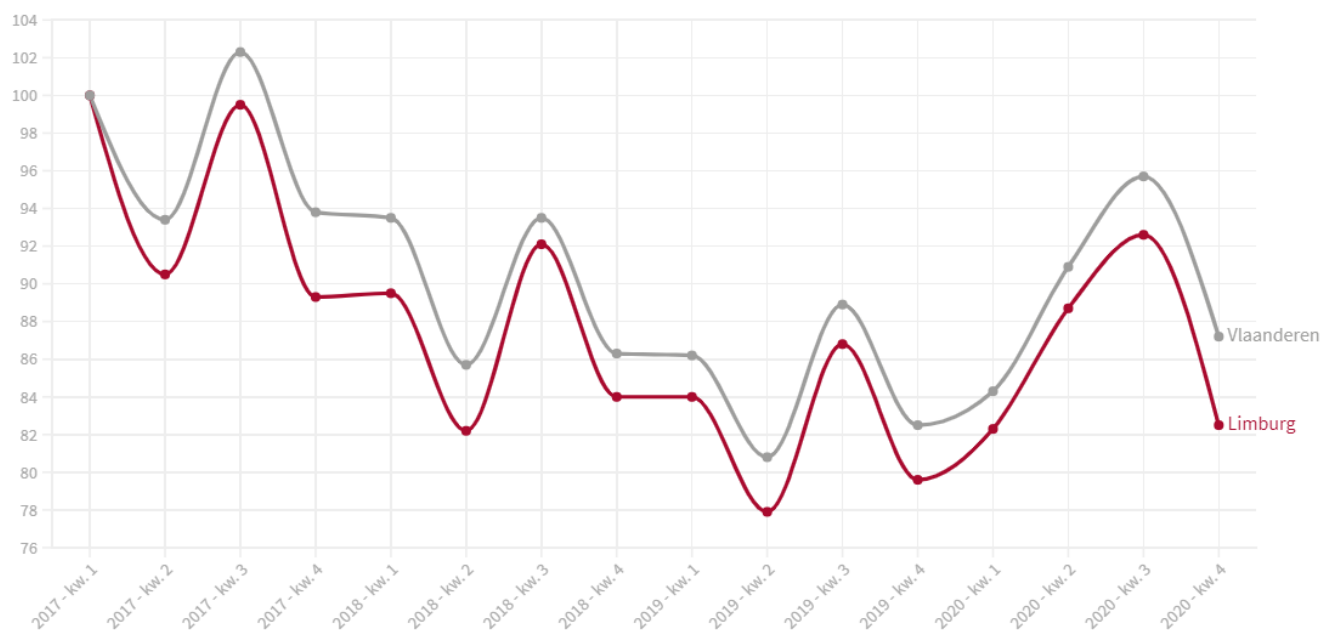
Werkloosheid stijgt minder sterk in Limburg dan in Vlaanderen

De overheidsmaatregelen rond de tijdelijke werkloosheid en de faillissementen hebben gezorgd voor een eerder gematigde stijging van de reële werkloosheid, zeker gezien de omvang van economische impact van de coronapandemie. Limburg telde in 2020 gemiddeld 26.000 niet-werkende werkzoekenden die gekend zijn bij de VDAB, een stijging met 5,5% t.o.v. 2019. Daarmee doet Limburg het net iets beter dan Vlaanderen (+5,8%).

Vooraf in de tweede jaarhalf ogen de Limburgse cijfers beduidend fraaier dan de Vlaamse. In het 3e kwartaal merkten we al een significant verschil in stijgingsritme (+4,4% in Limburg en +5,2% in Vlaanderen) en dat verschil wordt nog meer uitgesproken in het laatste kwartaal (+3,7% in Limburg en +5,7% in Vlaanderen). Inzake werkloosheid lijkt Limburg de 2e coronagolf dus beter te doorstaan dan Vlaanderen.

De meest recente werkloosheidscijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Evolutie niet-werkende werkzoekenden
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

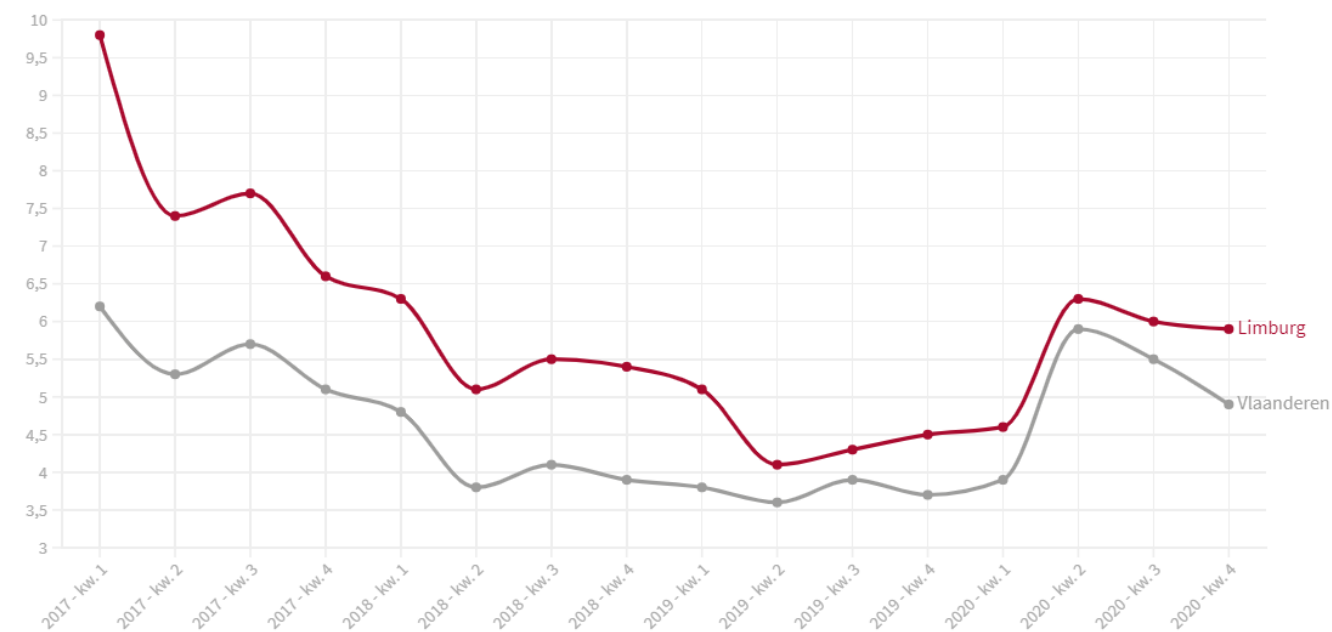
Bron: VDAB, Verwerking: POM Limburg

Spanningsgraad

Krapte op de arbeidsmarkt wordt stilaan terug spannender

In het laatste kwartaal van 2020 zijn er in Limburg 5,9 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature. Dat is er 1 meer dan in Vlaanderen. Het verschil in spanningsgraad tussen Limburg en Vlaanderen is zo weer wat groter geworden, maar in beide gevallen vertoont de grafiek na het 2e kwartaal van 2020 opnieuw een neerwaartse trend. Dit wijst erop dat de krapte op de arbeidsmarkt opnieuw toeneemt. Toch zitten beide regio's eind 2020 nog een stuk boven het niveau van eind 2019.

Evolutie spanningsgraad
(niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature)

Bron: VDAB, Verwerking: POM Limburg

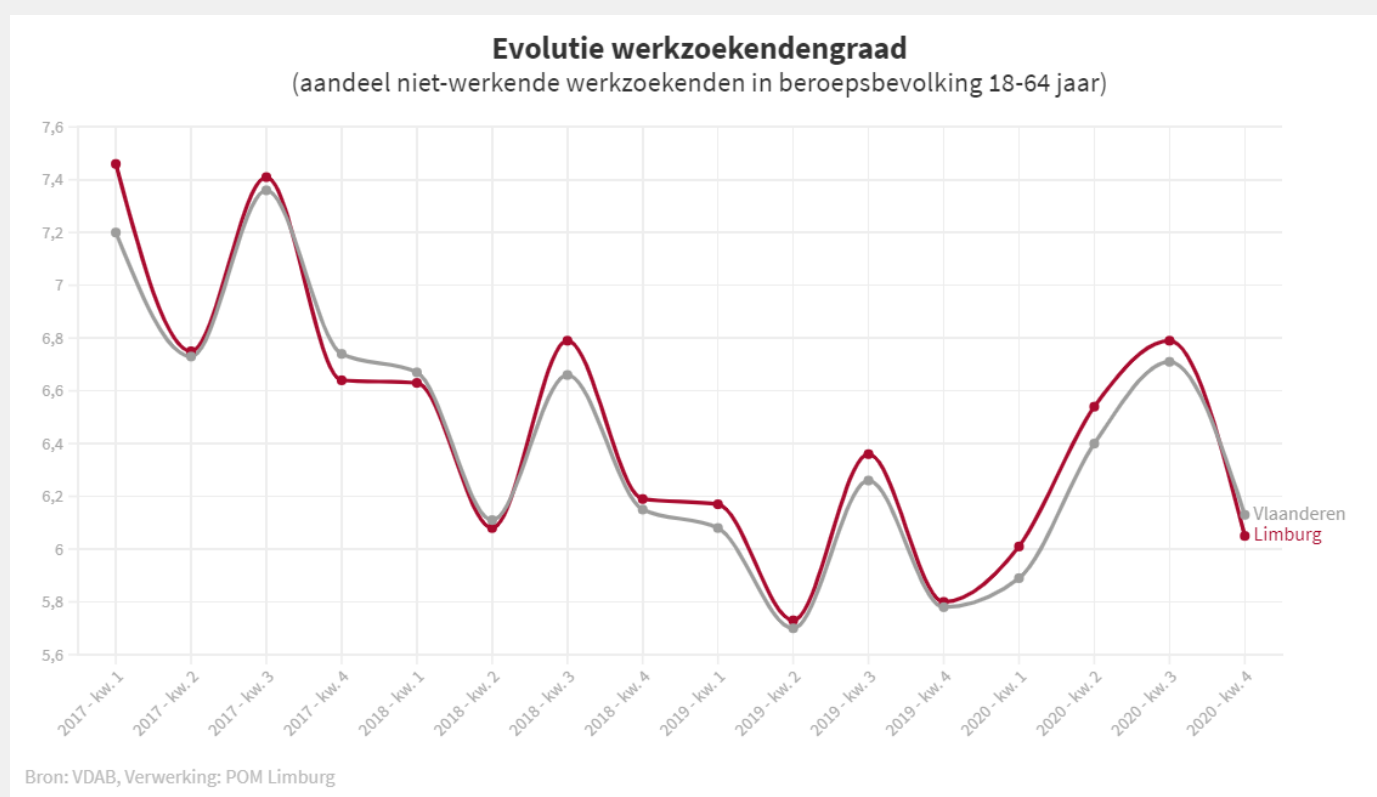
Werkzoekendengraad

Limburg duikt opnieuw onder Vlaamse werkzoekendengraad

Na 3 kwartalen van opeenvolgende stijgingen van de werkzoekendengraad komt er in het 4e kwartaal van 2020 een kentering. In Limburg zakt de werkzoekendengraad van het ene kwartaal op het andere in één klap van 6,8% naar 6,0%. Vlaanderen zakt van 6,7% naar 6,1%. Daarmee duikt Limburg voor het eerst sinds begin 2018 opnieuw onder de Vlaamse werkzoekendengraad. Zowel in Limburg als in Vlaanderen zit de werkzoekendengraad eind 2020 opnieuw onder het niveau van eind 2019, maar nog wel iets boven het niveau van eind 2019.

Over het hele jaar 2020 bekeken vertonen Limburg en Vlaanderen exact hetzelfde beeld. De gemiddelde werkzoekendengraad bedroeg er telkens 6,3%, waardoor ook de evolutie t.o.v. 2019 identiek is want toen bedroeg de gemiddelde werkzoekendengraad in beide gebieden 6,0%.

De meest recente werkloosheidscijfers op maandbasis kan u raadplegen in de *Coronamonitor* van POM Limburg

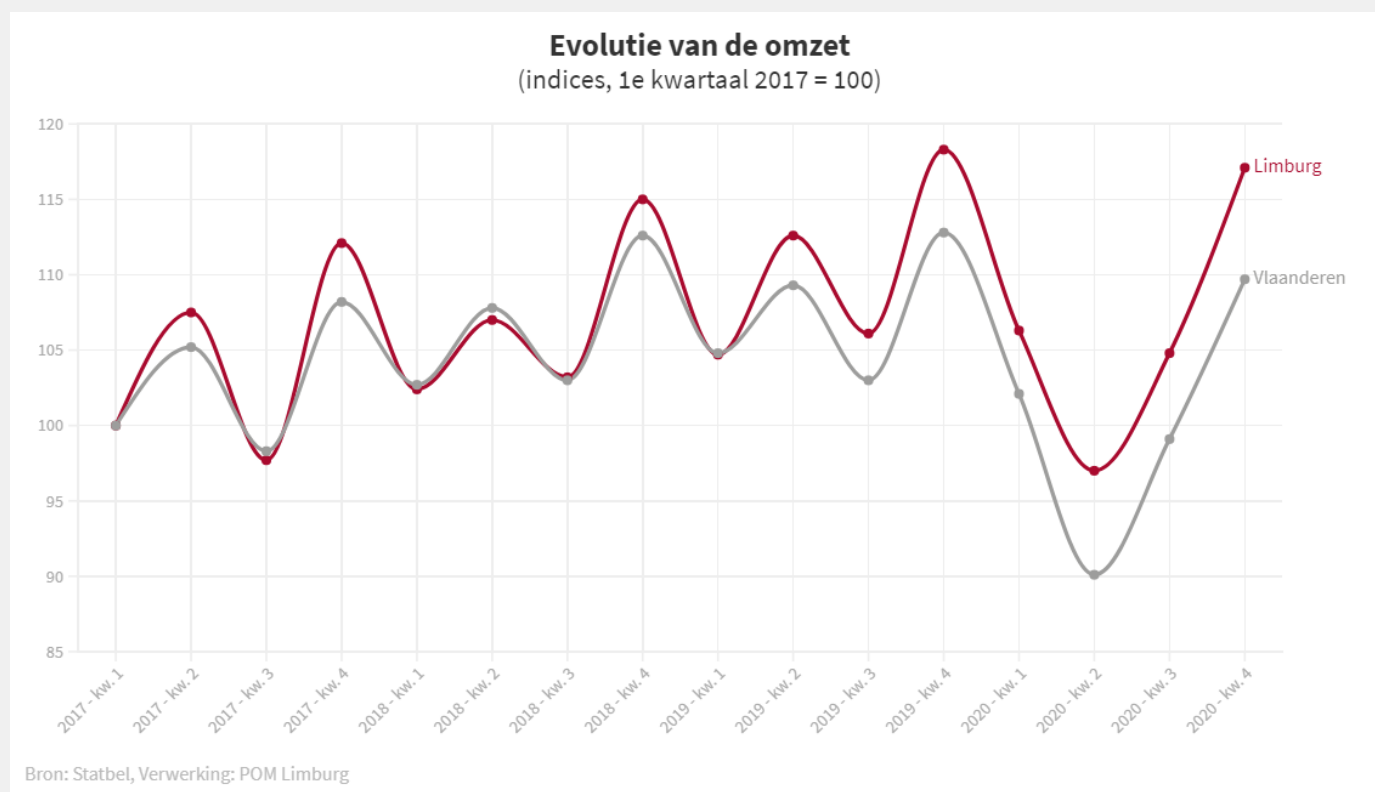
Omzet, uitvoer en investeringen

Omzet

Limburgse bedrijven zien omzet minder sterk dalen dan Vlaamse collega's

Bedrijven met een maatschappelijke zetel in Limburg (uitgezonderd de landbouw, financiële en openbare sector) leden volgens het federale statistiekbureau Statbel in 2020 een omzetverlies van ruim 2 miljard euro t.o.v. 2019. Dat betekent een globale omzetsdaling van 3,7%. Daarmee doen de Limburgse bedrijven het opmerkelijk beter dan in de rest van Vlaanderen, waar de omzet in het coronajaar gemiddeld daalde met 6,7%.

Sinds de uitbraak van het vermaledijde virus weten de Limburgse bedrijven vooralsnog ieder kwartaal het omzetverlies beter te beperken dan de Vlaamse. Ook zo in het 4e kwartaal van afgelopen jaar, toen net als in het 3e kwartaal, de omzet in de Limburgse bedrijven ruim 1% onder het niveau lag van hetzelfde kwartaal in 2019. Bij de Vlaamse bedrijven was er in het laatste kwartaal sprake van een omzetsdaling van 2,7%. Ook tijdens de 2e coronagolf, die eind oktober de kop opstak, ziet het er naar uit dat de Limburgse bedrijven dus beter stand houden dan hun Vlaamse collega's.

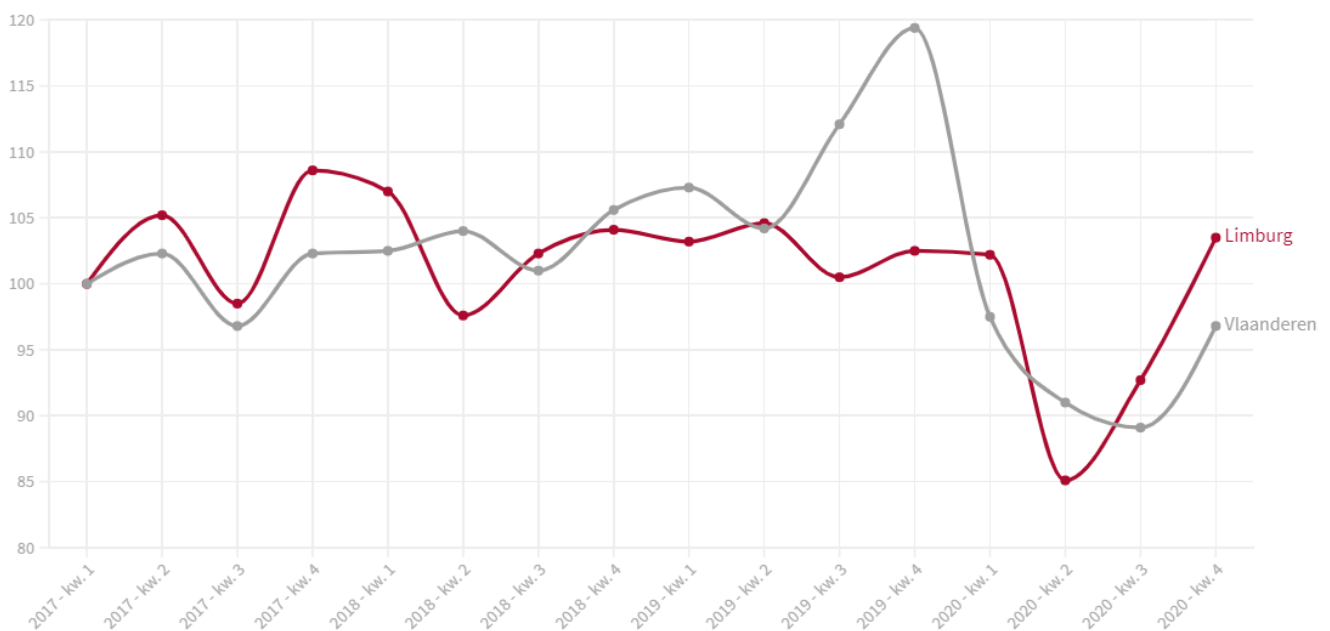
Uitvoer

Export krijgt (vooral in Vlaanderen) rake klappen

De internationale handel vanuit Vlaanderen werd het afgelopen jaar danig verstoord door de wereldwijde virusverspreiding. Ook Limburg deelde in de klappen, al bleef de schade in vergelijking met Vlaanderen nog enigszins beperkt. Tussen 2019 en 2020 daalde de waarde van geëxporteerde goederen en diensten vanuit Limburg met 6,6%. De Vlaamse export kelderde met een daling van maar liefst 15,5% naar de laagste waarde sinds 2010. In Limburg was het van 2016 geleden dat de exportwaarde lager lag dan in 2020.

Het 4e kwartaal van 2020 vormde evenwel een klein lichtpuntje voor de Limburgse export. Tegenover het laatste kwartaal van 2019 kende de Limburgse export opnieuw een lichte stijging (+1,0%), wat toch opmerkelijk is gezien het feit dat het virus ook in die periode wijdverspreid sterk opflakkerde en gezien de sterke exportdaling in de eerste maanden na de uitbraak van het virus in de Westerse landen. In Vlaanderen was er evenwel nog geen sprake van een herstel, wel integendeel want de Vlaamse export daalde eind 2020 nog met 19,0% t.o.v. eind 2019.

Evolutie van de uitvoer
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

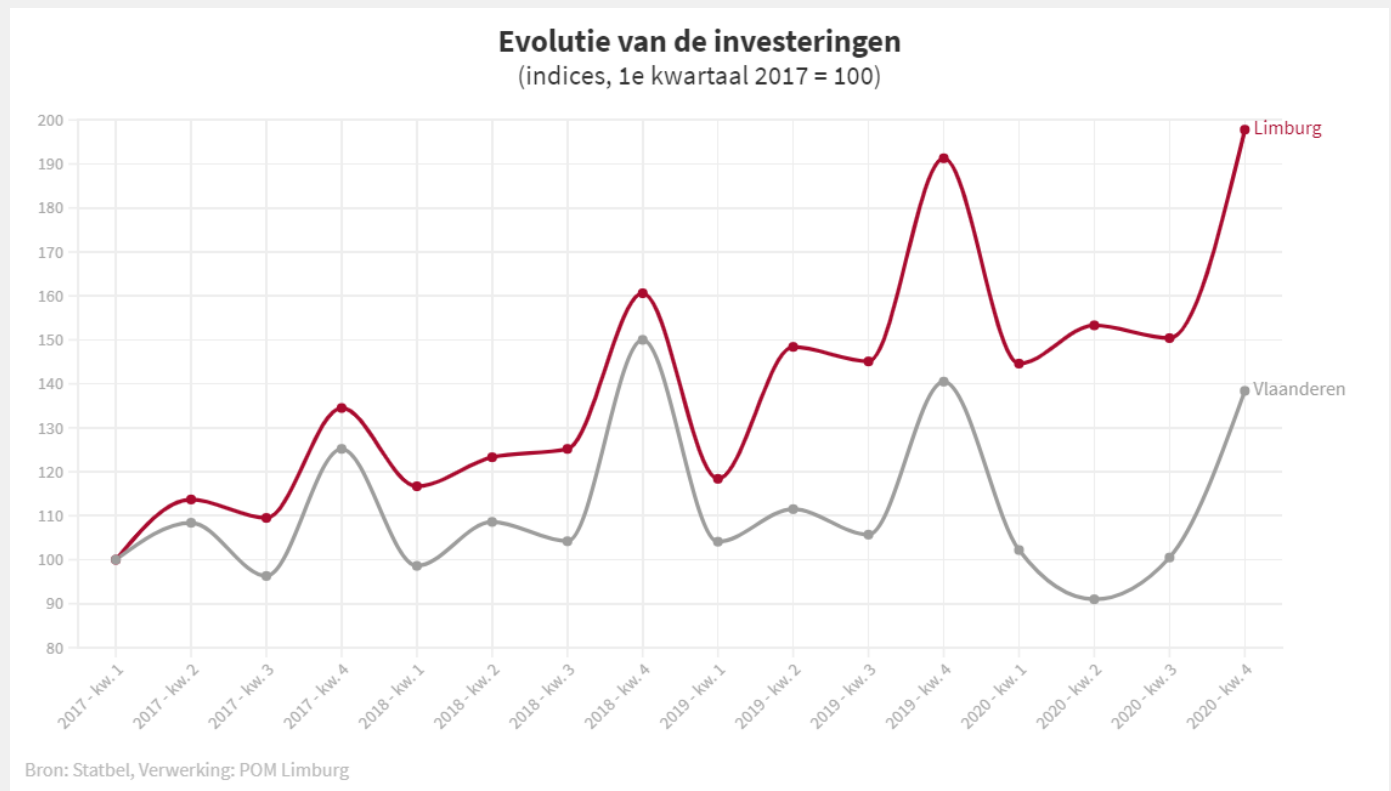
Bron: Statbel, Verwerking: POM Limburg

Investerings

Verbazingwekkende groei van de investeringen in Limburgse bedrijven

2020 was op vele vlakken een moeilijk jaar. Toch heeft dat de Limburgse bedrijven er niet van weerhouden om te blijven investeren. Ondanks de coronacrisis wisten de Limburgse bedrijven het afgelopen jaar kwartaal na kwartaal groeicijfers te laten optekenen inzake investeringen. Het resultaat is een ronduit indrukwekkende groei van de investeringsbedragen van Limburgse bedrijven met 7,1% in 2020 in vergelijking met 2019. Die groei is nog verbazingwekkender wanneer we vergelijken met Vlaanderen, waar de investeringen krompen met -6,4%.

En de Limburgse prestatie wordt nog knapper als we zien dat de investeringen van Limburgse bedrijven nu al 22 kwartalen (5,5 jaar!) op rij stijgen in vergelijking met hetzelfde kwartaal van een jaar voordien. In het 4e kwartaal van 2020 bedroeg de investeringsgroei in Limburg +3,4% t.o.v. het 4e kwartaal van 2019. Vlaanderen kende tegelijkertijd nog een lichte afname (-1,5%).

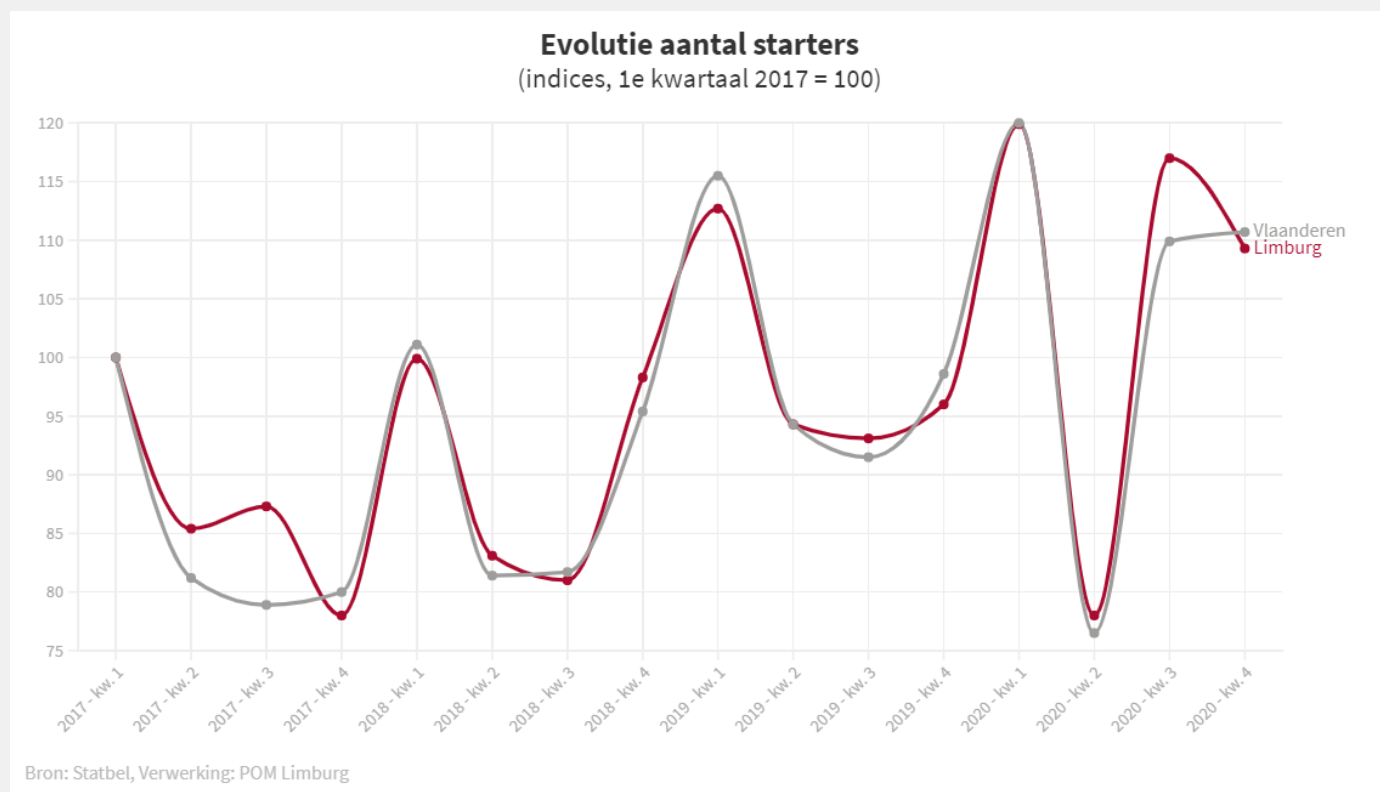

Starters

Recordaantal starters in Limburg en Vlaanderen

De coronapandemie wist de ondernemersdrang van de Limburger en Vlaming niet af te remmen. Al voor het vierde jaar op rij wordt het recordaantal starters van het jaar ervoor verbeterd. In 2020 werden in Limburg in totaal 9.026 ondernemingen opgericht, dat zijn er 7,1% meer dan in 2019. Vlaanderen telde 70.257 opgerichte ondernemingen in 2020, een stijging met 4,3% op jaarbasis. Meer dan 1 op de 8 startende bedrijven in Vlaanderen is gevestigd in Limburg.

Tijdens het coronajaar 2020 was er enkel in het 2e kwartaal, toen het virus het land in een complete lockdown bracht, een lichte terugval te merken in het aantal starters. Vanaf de zomer gingen de cijfers echter opnieuw pijlsnel de hoogte in en die sterke groei hield ook aan in het laatste kwartaal van 2020. In vergelijking met een jaar eerder werden in de laatste 3 maanden van 2020 in Limburg 13,9% meer ondernemingen opgericht. In Vlaanderen werden tegelijkertijd 12,2% meer ondernemersdromen waargemaakt.

Faillissementen

Daling faillissementen geeft vertekend beeld

Op het eerste zicht ogen de faillissementencijfers bijzonder gunstig, met een daling op jaarbasis (2020 vs. 2019) van 19,6% in Limburg en 23,9% in Vlaanderen. Niets is echter minder waar, want door allerhande overheidsmaatregelen geven deze cijfers een vertekend beeld van de realiteit. Faillissementen ten gevolge van de coronacrisis werden sinds maart 2020 voor al zeker de rest van het jaar haast uitgesloten door diverse overheidsmaatregelen (zie hieronder een passage van de website van de officiële federale statistiekleverancier Statbel met een opsomming van de maatregelen). Voor de volledigheid geven we nog mee dat in het 4e kwartaal van 2020 in Limburg 16,5% minder faillissementen werden uitgesproken dan in het 4e kwartaal van 2019 en in Vlaanderen 31,9% minder. Maar ook hier geldt weer dat deze cijfers met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden.

Passage nieuwsbericht op website Statbel (zie volledig bericht op <https://statbel.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/faillissementen/maandelijkse-faillissementen>):

Bij de interpretatie van deze cijfers moet rekening worden gehouden met het feit dat er een zekere vertraging is tussen de stopzetting van de economische activiteit en de faillietverklaring door de ondernemingsrechtbank. Als gevolg daarvan is de economische impact pas met enige vertraging zichtbaar in de cijfers.

Bovendien werkten als gevolg van de Covid-19-crisis veel ondernemingsrechtbanken en griffies met verminderde capaciteit en waren hun activiteiten beperkt tot 18 mei 2020. Daarnaast was tot 17 juni 2020 een koninklijk besluit van kracht dat heeft geleid tot de bevrozing van de faillissementsprocedures voor de rechtbanken, om ondernemingen die voor 18 maart 2020 gezond waren, te beschermen tegen de gevolgen van de Covid-19-crisis.

Vervolgens heeft de regering op vrijdag 6 november 2020 een nieuw moratorium over faillissementen goedgekeurd tot 31 januari 2021 om bedrijven te beschermen die gedwongen waren hun deuren tijdelijk te sluiten op grond van het ministerieel besluit dat gepubliceerd werd op 1 november 2020 tot wijziging van het ministerieel besluit van 28 oktober 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

Om de stopzetting van dit tweede moratorium te compenseren, voerde de federale regering een drieledige hervorming uit om de toegang tot de procedure van gerechtelijke reorganisatie flexibeler te maken. Ten eerste werd de procedure versoepeld door ondernemingen niet langer te verplichten vanaf het begin al 11 documenten in te dienen, maar slechts 3, waarbij de overige documenten tijdens de procedure kunnen worden verstrekt. Ten tweede is het volgens de procedure niet langer verplicht om in het Belgisch Staatsblad te publiceren. Dit stelt de bemiddelaar in staat om de schuldeisers in volle discretie te ontmoeten en hen te overtuigen af te zien van een snelle terugbetaling van hun vorderingen alvorens een akkoord is bereikt. Ten derde moedigt men de procedure van gerechtelijke reorganisatie op basis van een minnelijke schikking aan met behulp van een belastingvrijstelling die tot dan toe enkel gold voor procedures van gerechtelijke reorganisatie die bij gerechtelijk vonnis werden verkregen.

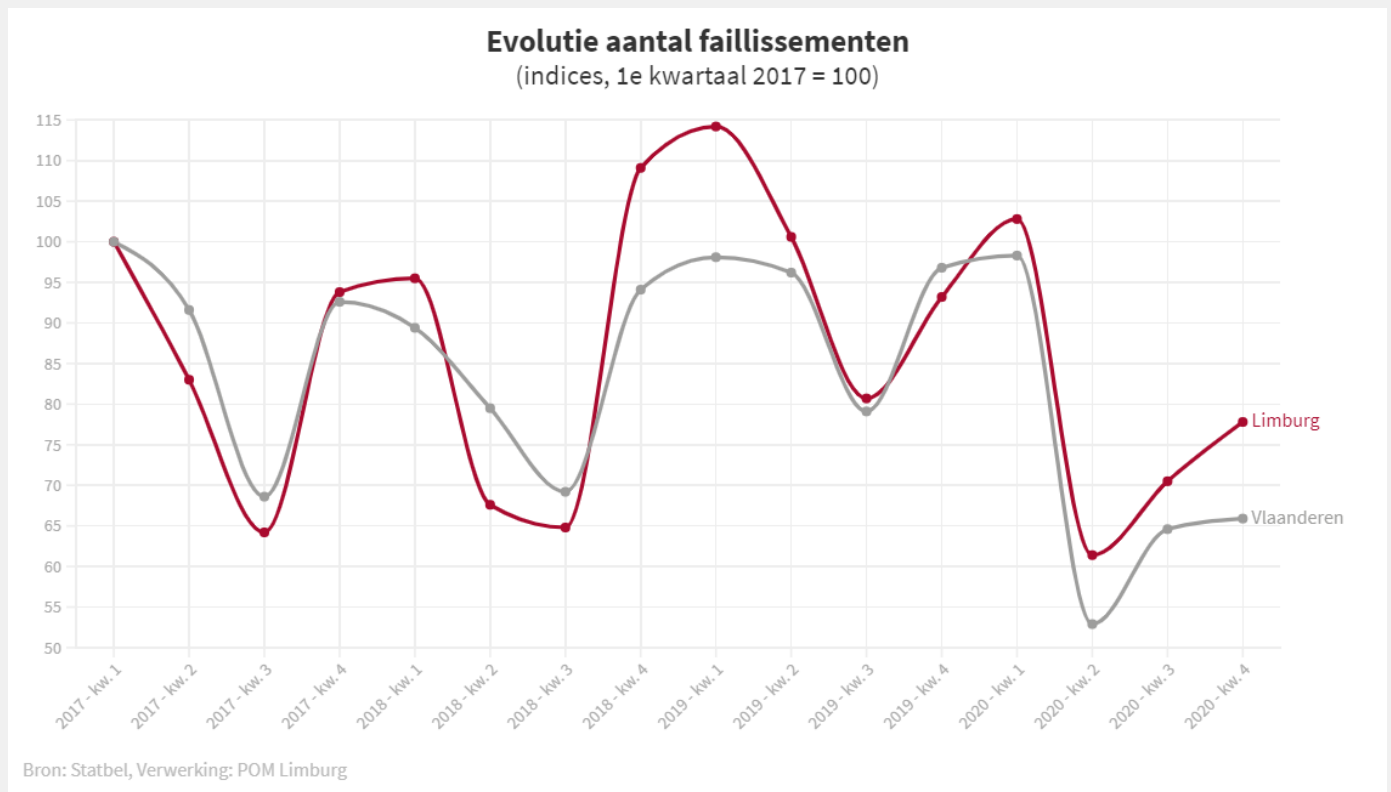
Tussen deze twee moratoria in, beslisten zowel de FOD Financiën als de RSZ om een feitelijk moratorium in te stellen, door bedrijven niet failliet te laten gaan als gevolg van schulden bij de belastingdiensten of de sociale zekerheid. Deze regeling blijft volgens de minister van Justitie ook na 1 februari van kracht.

Daarnaast vond in de maanden juli en augustus het gerechtelijk zomerreces plaats. De rechtbanken bleven gedurende deze periode open, maar er waren minder hoorzittingen. Daarom liggen onze faillissementscijfers in deze periode lager.

Ten slotte gelden momenteel verschillende maatregelen – zowel op federaal, op gewestelijk als op lokaal niveau – om de ondernemingen te ondersteunen tijdens deze crisisperiode. De RSZ kent bijvoorbeeld minnelijke afbetalingsplannen toe met een maximale duur van 24 maanden voor de afbetaling van alle bijdragen en bedragen voor het jaar 2020. Wat de FOD Financiën betreft, zullen de steunmaatregelen, zoals de vermindering met 15% van de bedrijfsvoorheffing bij tijdelijke werkloosheid en de belastingvrijstelling voor overuren in essentiële sectoren, van toepassing zijn tot 30.06.2021.

Alle hierboven beschreven overheidsmaatregelen hadden een matigend effect op het aantal faillissementen dat uitgesproken werd sinds maart 2020.

De meest recente faillissementencijfers op maandbasis kan u raadplegen in de [Coronamonitor](#) van POM Limburg

Bouwvergunningen

Nieuwbouwwoningen

Limburger anticipeert op strengere bouwnormen

Vanaf 2021 gelden er strengere normen voor de bouw van een nieuwbouwwoning. 'Bijna Energieneutraal' (BEN) is de norm vanaf 2021. Een BEN-woning is zo goed geïsoleerd dat ze bijna geen energie meer verbruikt voor verwarming en koeling. En die weinige energie produceren deze huizen grotendeels zelf met hernieuwbare energie. Bouwvergunningen die vanaf 2021 worden ingediend, dienen hier rekening mee te houden om boetes te vermijden.

Dat heeft de Limburger er duidelijk toe aangezet om in 2020 een bouwvergunning te bekomen. In het laatste kwartaal van afgelopen jaar werden in Limburg zelfs 35,7% meer nieuwe vergunningen afgeleverd voor de bouw van een nieuwe woning dan in het laatste kwartaal van 2019. In Vlaanderen bedroeg de toename 10,4%. En ondanks een sterke terugval van het aantal bouwvergunningen in het 2e kwartaal, vertonen ook de jaarresultaten van 2020 een opmerkelijke groei in Limburg t.o.v. 2019 (+13,2%). In Vlaanderen bleef de groei op jaarbasis eerder beperkt (+1,0%).

Evolutie aantal woningen in de goedgekeurde bouwvergunningen voor nieuwbouw
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

Bron: Statbel, Verwerking: POM Limburg

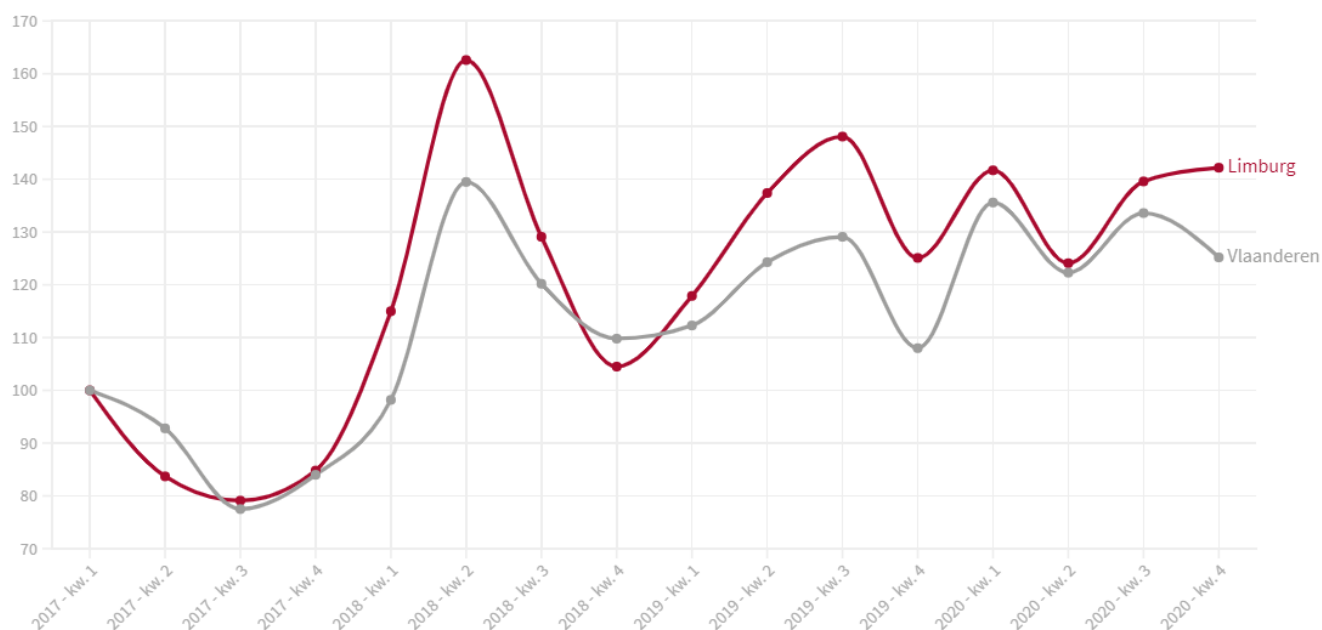
Renovatie woongebouwen

Renovatie zit in de lift

Na de negatieve groeicijfers van het aantal vergunningen voor de renovatie van woningen in Limburg in het 2e en 3e kwartaal van 2020, laat het 4e kwartaal opnieuw een sterke toename optekenen t.o.v. van dezelfde periode een jaar eerder. Limburg (+13,7%) houdt min of meer gelijke tred met Vlaanderen (+15,9%). Op jaarbasis (2020 vs. 2019) is dat minder het geval. Het aantal renovatievergunningen lag in Limburg (+3,6%) beduidend lager dan in Vlaanderen (+9,1%).

Dat renovatie populairder is in Vlaanderen dan in Limburg blijkt ook uit de provinciale aandelen in het aantal afgeleverde bouwvergunningen in Vlaanderen. Bij nieuwbouw neemt het Limburgse aandeel in 2020 toe tot 15,2%. Bij renovatie daalt datzelfde Limburgse aandeel naar 10,8%.

Evolutie aantal goedgekeurde bouwvergunningen voor renovatie van woongebouwen
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

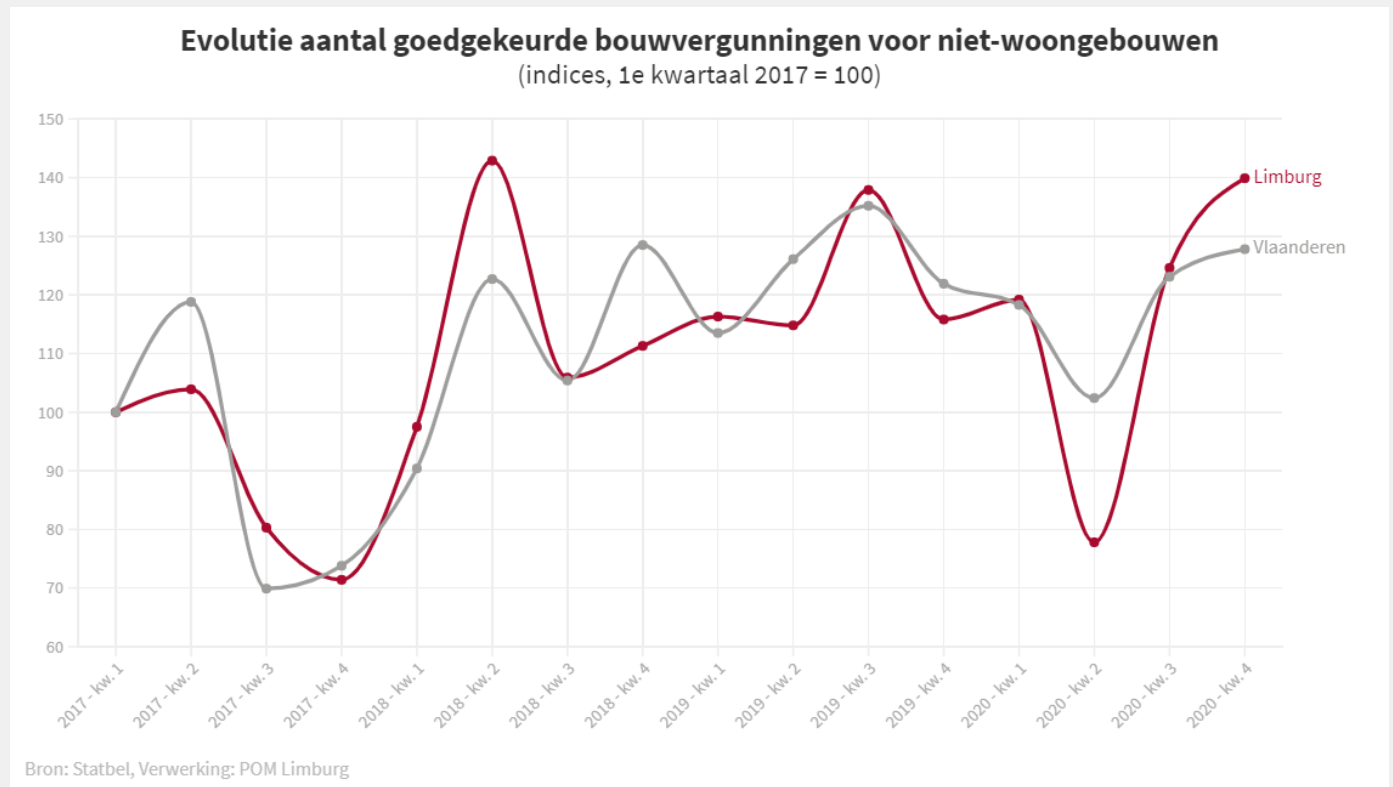

Bron: Statbel, Verwerking: POM Limburg

Niet-woongebouwen

Sterk laatste kwartaal, maar achteruitgang op jaarbasis

De economische onzekerheid heeft er in belangrijke mate toe bijgedragen dat er het afgelopen jaar minder vergunningen werden aangevraagd en afgeleverd voor de bouw en renovatie van niet-residentiële woningen (bv. bedrijfsgebouwen). Zelfs de sterke groei op het einde van het jaar, in Limburg +20,9% en in Vlaanderen +4,9% in het laatste kwartaal van 2020, konden de eerdere tegenvallende resultaten niet helemaal rechtekken. T.o.v. 2019 werden in 2020 in Limburg 4,8% minder vergunningen afgeleverd voor de bouw en renovatie van niet-woongebouwen. De daling is Vlaanderen lag in dezelfde grootteorde (-5,1%).

Toeristische aankomsten en overnachtingen

Toeristische aankomsten

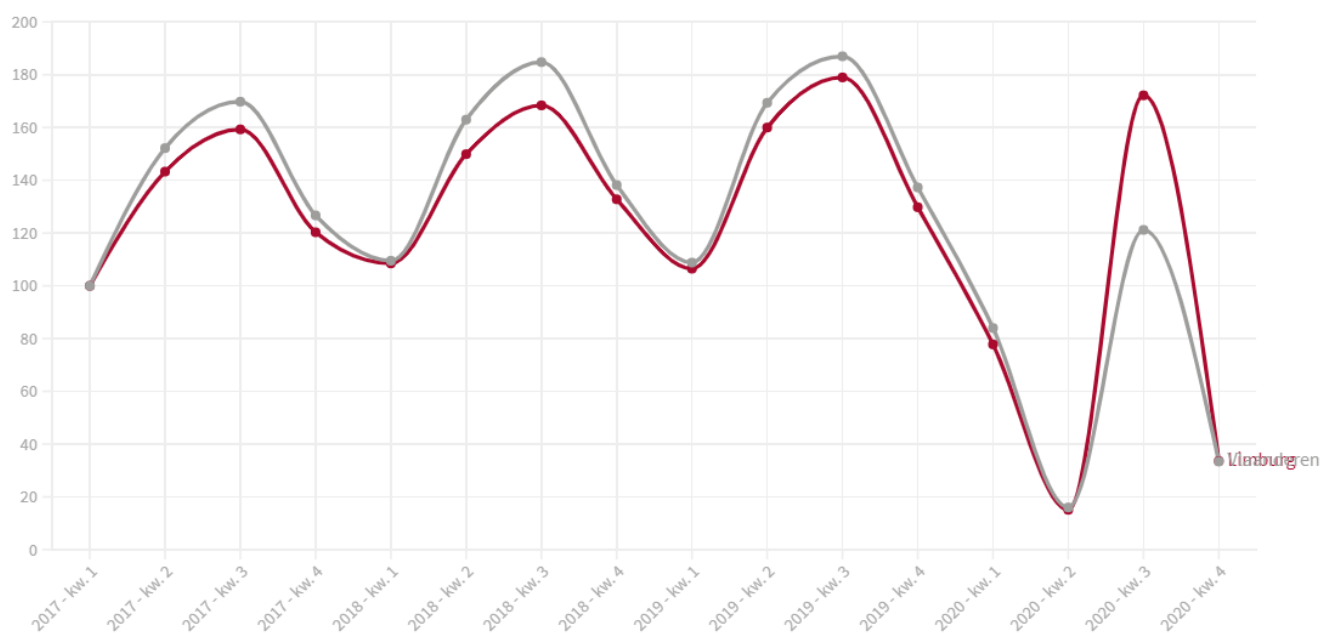
Toerisme valt quasi helemaal stil (bis)

De 2e coronagolf heeft het toerisme in Limburg en Vlaanderen andermaal bijna volledig lam gelegd. Het aantal toeristische aankomsten in het 4e kwartaal van 2020 bleef in Limburg steken op net geen 83.000. Ter vergelijking, in de maanden oktober, november en december van 2019 waren er dat nog ruim 320.000, m.a.w. een daling van 74,1%. In Vlaanderen nam het aantal toeristische aankomsten in het laatste kwartaal af met 75,6%.

Hoewel de zomer voor het Limburgs toerisme nog behoorlijk was, zijn de jaarresultaten desalniettemin onthutsend. Het aantal toeristische aankomsten in de provincie lag in 2020 niet minder dan 48,1% lager dan in 2019. Maar het kan nog erger, want in Vlaanderen was er zelfs sprake van een daling met 57,7%.

Toch is er ook enig positief nieuws, want Limburg heeft binnen Vlaanderen haar positie als toeristische aantrekkingspool beduidend weten te versterken in 2020. Van alle toeristische aankomsten in Vlaanderen tijdens het afgelopen jaar was in 16,7% van de gevallen Limburg de aankomstplek, een stijging met 3,1 procentpunten tegenover 2019.

Evolutie aantal toeristische aankomsten
(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

Bron: Statbel, Verwerking: POM Limburg

Toeristische overnachtingen

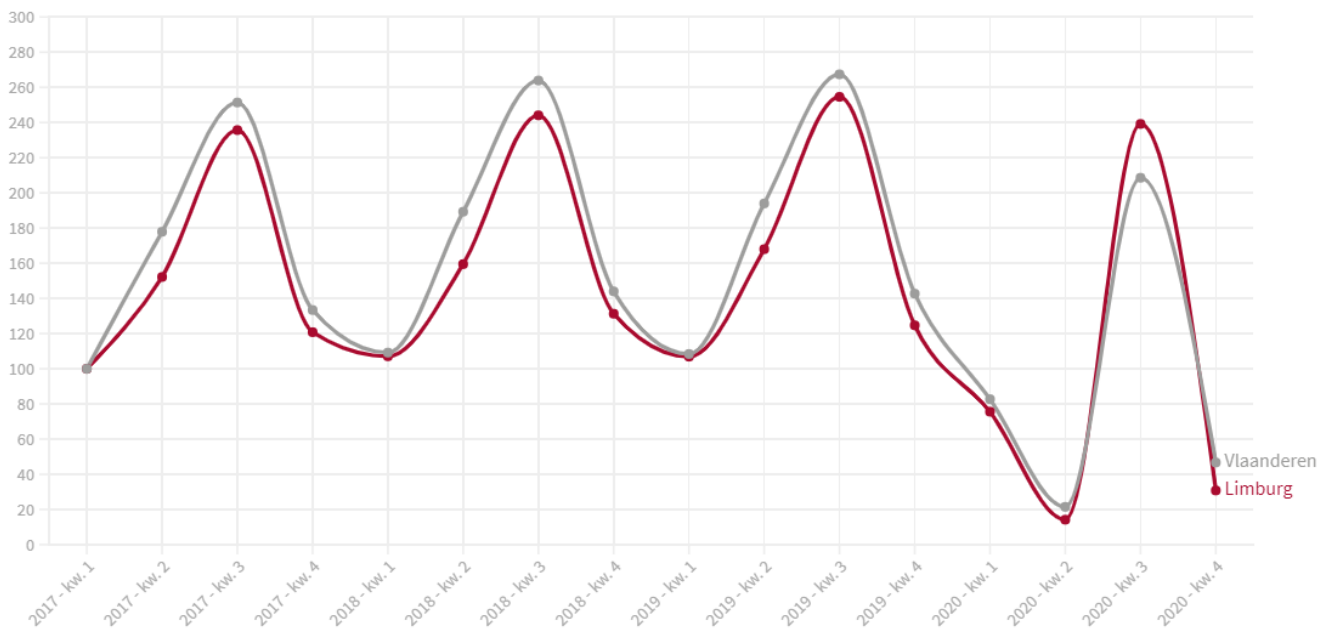
Bijna de helft minder overnachtingen in Limburgse logies

De Limburgse logiesuitbaters telden samen in 2020 bijna 2 miljoen minder overnachtingen in hun accommodaties dan in 2019. Dat komt overeen met een daling van 45%. In Vlaanderen nam het aantal toeristische overnachtingen op jaarbasis af met 49,5%.

Corona heeft ontegensprekelijk de toeristische sector bijzonder hard getroffen. Zeker wanneer de verspreiding van het virus een alarmpeil bereikt en de contact- en verplaatsingsmaatregelen verstrengd dienen te worden, heeft o.a. het toerisme daar zwaar onder te lijden. Dat bleek al in de periode april-mei en dat blijkt nog maar eens bij de uitbraak van de 2e coronagolf vanaf oktober. In de laatste 3 maanden van het jaar viel het aantal toeristische overnachtingen in Limburg terug met 75,3% en in Vlaanderen met 67,3% t.o.v. dezelfde maanden in 2019.

Evolutie aantal toeristische overnachtingen

(indices, 1e kwartaal 2017 = 100)

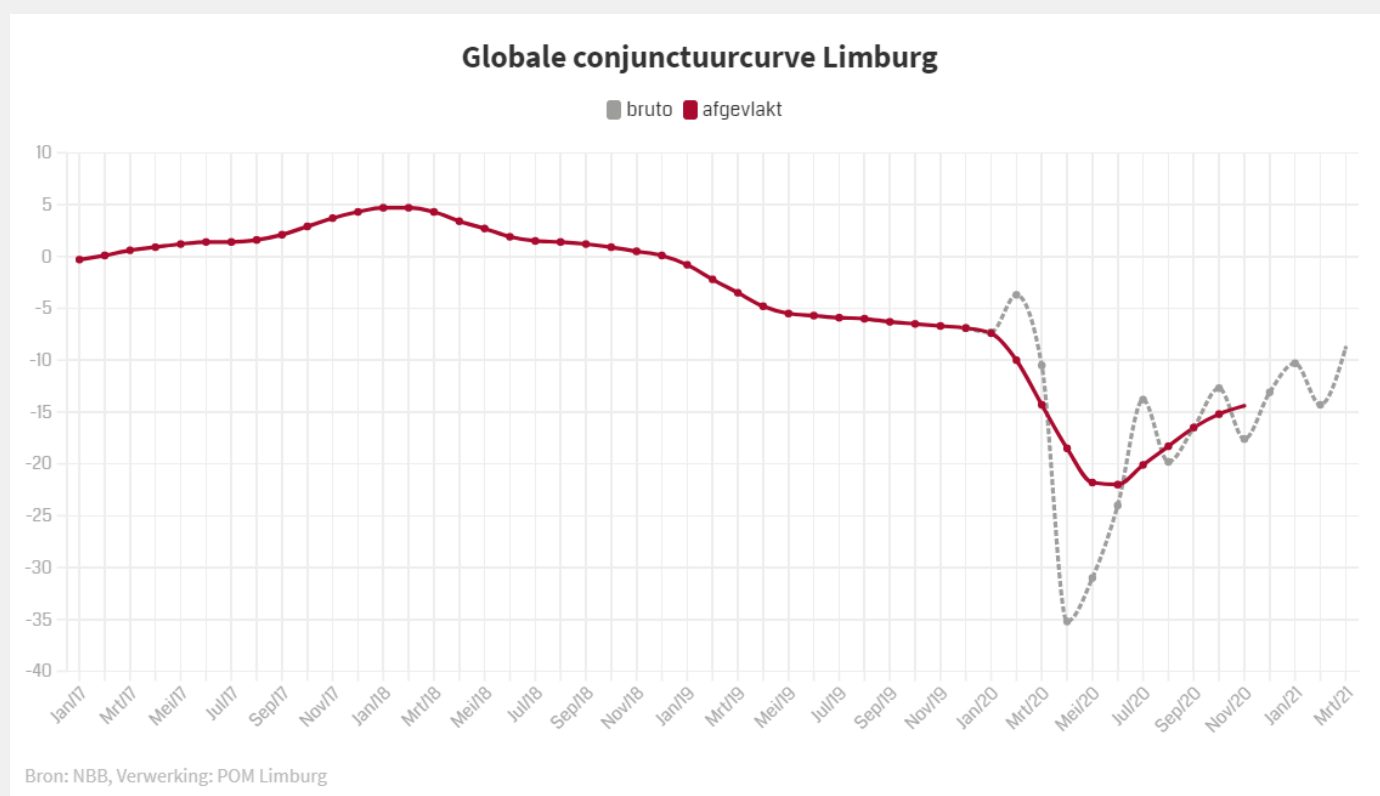
Bron: Statbel, Verwerking: POM Limburg

Conjunctuurcurven Nationale Bank

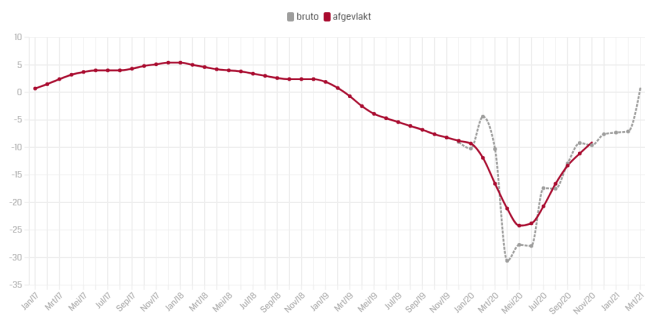
De Limburgse conjunctuurcurve, gebaseerd op het ondernemersvertrouwen in de provincie, zet vanaf de zomer 2020 opnieuw een opwaartse beweging in. In de laatste maanden van het jaar lijkt de curve echter wat meer af te vlakken, wat er op wijst dat het volledige economische herstel eerder traag zal verlopen. De aanhoudende aanwezigheid van corona en de onzekere economische toekomst blijft het Limburgse ondernemersvertrouwen intomen. In vergelijking met Vlaanderen en België zit de curve in Limburg bovendien het verst onder nul.

In de sectorale conjunctuurcurves van Limburg valt het op dat de bouw nu al een jaar lang een aanhoudende neerwaartse trend vertoont. In tegenstelling tot de andere beschouwde sectoren vertoont de curve van de bouwsector geen groot verval in de periode maart-juni 2020, maar ook geen heropleving na deze periode. In de Limburgse handel zit het ondernemersvertrouwen het verst onder nul. De 2e coronagolf en de bijhorende maatregelen die ook de detailhandel treffen, lijken er bovendien voor te zorgen dat het vertrouwen eind 2020 ook niet langer opnieuw toeneemt. In de industrie is dat het meest uitgesproken wel het geval.

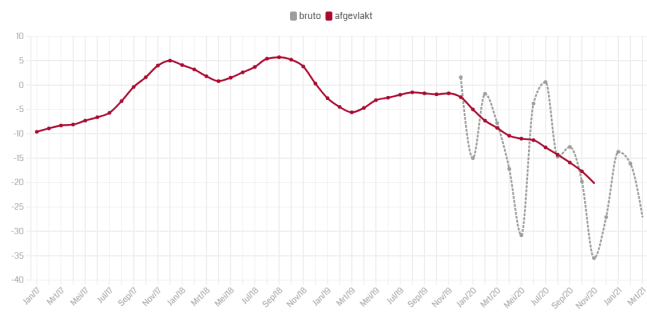
Sectorale conjunctuurcurven Limburg

Industrie

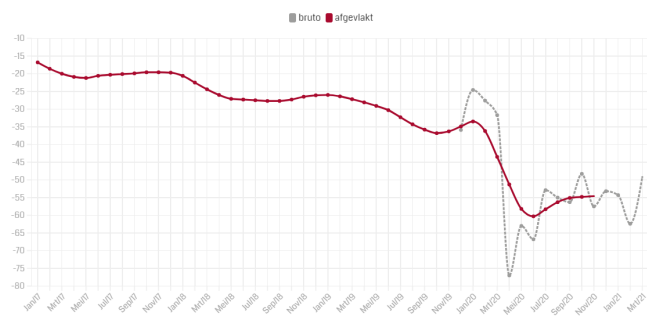
Bron: NBB, Verwerking: POM Limburg

Bouw

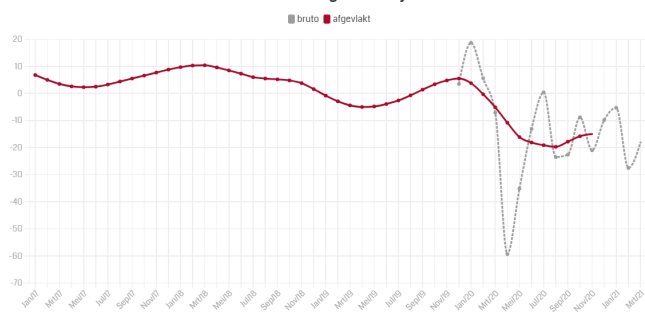
Bron: NBB, Verwerking: POM Limburg

Handel

Bron: NBB, Verwerking: POM Limburg

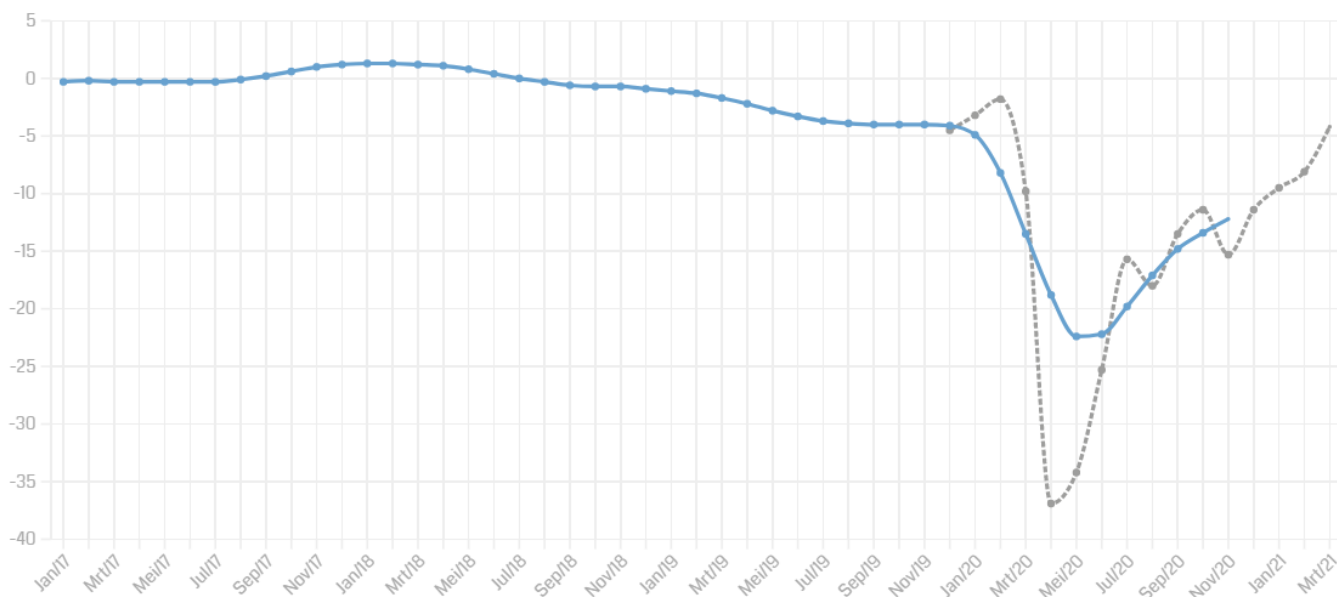
Dienstverlening aan bedrijven

Bron: NBB, Verwerking: POM Limburg

Globale conjunctuurcurve Vlaanderen

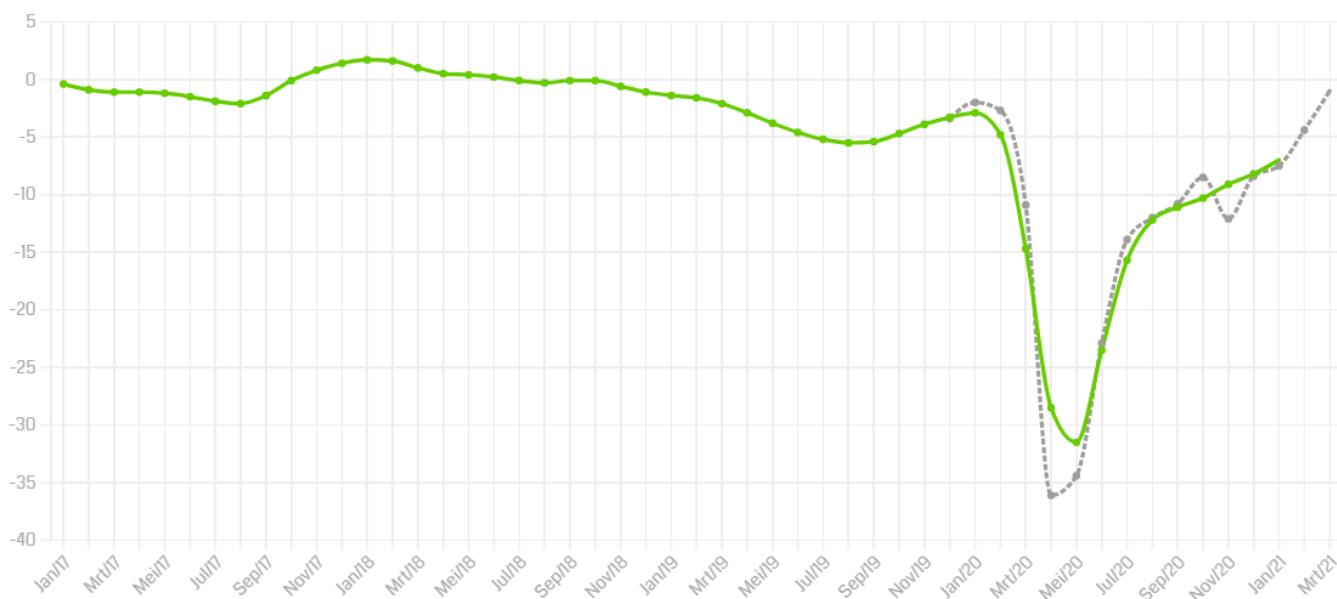
bruto afgevlakt

Bron: NBB, Verwerking: POM Limburg

Globale conjunctuurcurve België

bruto afgevlakt

Bron: NBB, Verwerking: POM Limburg

Duiding, bronvermelding & colofon

Duiding

De Limburgradar van POM Limburg brengt op kwartaalbasis de evolutie van de economische activiteit in de provincie Limburg in kaart. Deze conjunctuurnota bevat een aantal bewust gekozen indicatoren die geselecteerd werden op basis van hun relevantie voor de socio-economische ontwikkeling van de provincie en op basis van hun beschikbaarheid op kwartaalbasis. In de Limburgradar doet POM Limburg enkel een beroep op officiële cijfers die door erkende instanties worden vrijgegeven. De Limburgradar geeft de resultaten weer van het afgelopen kwartaal en doet geen voorspellingen over de te verwachten socio-economische evolutie.

De Limburgradar verschijnt vier keer per jaar en wordt telkens aangekondigd via een nieuwsbrief. U kan zich abonneren op deze nieuwsbrief door uw gegevens aan ons te bezorgen via info@pomlimburg.be.

Meer gedetailleerd socio-economisch cijfermateriaal voor Limburg en haar gemeenten kan u terugvinden op de website www.pomlimburg.be (rubriek 'Kennis').

Bronvermeldingen

POM = Provinciale OntwikkelingsMaatschappij

RSZ = Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

RVA = Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

VDAB = Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

Statbel = Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

NBB = Nationale Bank van België

Colofon

De Limburgradar is een uitgave van:

POM Limburg

Corda Campus Gebouw 6B – Kempische Steenweg 303 bus

101 – 3500 Hasselt

Tel. **011 300 100**

info@pomlimburg.be

www.pomlimburg.be

Methodologische noten

Loontrekkenden

De “Snelle Ramingen van de tewerkgestelde werknemers naar woonplaats” van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) omvatten de werknemers die moeten aangegeven worden aan de RSZ (inclusief het vroegere RSZPPO voor de plaatselijke en provinciale overheden). Aangezien in de betrokken regio's de overgrote meerderheid werkt in de regio waar ze woont, wordt met deze snelle ramingen naar woonplaats een representatieve indicatie verkregen over de evolutie van de bezoldigde tewerkstelling.

Tijdelijke werkloosheid

Het verleden heeft aangetoond dat de tijdelijke werkloosheid een goede voorspeller is wat betreft de toekomstige evolutie van de werkgelegenheid. Er bestaat een negatief verband tussen de twee. Wanneer de tijdelijke werkloosheid daalt, stijgt de werkgelegenheid, en vice versa. Een tijdelijk werkloze is een werkloze die door een arbeidsovereenkomst is verbonden waarvan de uitvoering tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, geschorst is. Een werknemer kan tijdelijk werkloos gesteld worden wegens economische oorzaken, technische stoornis, slecht weer, overmacht, collectieve jaarlijkse vakantie, staking of lock-out.

De RVA heeft haar vast aanbod van statistieken over tijdelijke werkloosheid voorlopig opgeschort. Hierdoor kan de reguliere tijdreeks voorlopig niet op coherente wijze worden geüpdatet. In plaats daarvan worden vanaf maart jl. enkel cijfers gepubliceerd over tijdelijke werkloosheid als gevolg van de door de coronapandemie veroorzaakte lockdown die begon op 17 maart 2020.

Vacatures

Het betreft hier de vacatures uit het Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdrachten (NECzU) die rechtstreeks aan de VDAB gemeld worden.

Niet-werkende werkzoekenden

De niet-werkende werkzoekenden (nwwz) zijn de werkzoekenden met de hoogste graad van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en gedefinieerd overeenkomstig de bepalingen van Eurostat.

De nwwz worden opgedeeld in 4 categorieën:

- Werkzoekenden met WerkloosheidsUitkeringsAanvraag (WZUA),
- Jongeren in BeroepsInschakelingsTijd (BIT),
- Vrij ingeschreven nwwz,
- Andere verplicht ingeschreven nwwz (o.a. tijdelijk geschorste nwwz).

De werkzoekendengraad is het aandeel van de nwwz in de totale beroepsbevolking (werkenden en nwwz) tussen 18 en 65 jaar.

Omzet, uitvoer en investeringen

Algemeen: het betreft hier de gegevens over de omzet, uitvoer en investeringen volgens de btw-aangiften. De beschouwde sectoren worden gedefinieerd als de secties B tot en met J en M,N,R en S van de nomenclatuur NACE-BEL 2008 (voor meer info: zie www.statbel.fgov.be). Voor de overige sectoren (vooral primaire, financiële en quartaire sector) is de betrouwbaarheid van de gegevens onvoldoende door afwijkende btw-aangiften of forfaitaire regimes. Tevens gebeuren de btw-aangiften volgens de maatschappelijke zetel wat resulteert in een onderschatting van de bedragen voor Limburg. Afgezien van deze tekortkomingen kan via de procentuele evolutie, die bij een conjunctuuranalyse significanter is

dan de absolute cijfers, wel de economische trend aangegeven worden.

De omzet omvat alle bedragen (exclusief btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in België of in het buitenland. Bovendien omvat de omzet alle andere kosten (vervoer, verpakking, enz.) die aan de klant worden doorgerekend, ook al worden ze apart in rekening gebracht. Kortingen, rabatten en disconto's worden in mindering gebracht, evenals de waarde van teruggekomen producten (via creditnota's).

De uitvoer omvat alle bedragen (excl. btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in het buitenland of m.a.w. de in het buitenland gerealiseerde omzet.

Investeringen zijn de uitgaven (exclusief btw) door de btw-plichtige voor de verwerving van goederen en diensten die een bedrijfsmiddel uitmaken. Het gaat dus om oprichtingskosten, immateriële vaste activa, terreinen en gebouwen, installaties, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel, vaste activa in leasing en overige vaste activa.

Starters

Deze startergegevens onder de btw-plichtige bedrijven zijn gebaseerd op de volgende administratieve gebeurtenissen die zich op het vlak van btw-plicht voor starters kunnen voordoen:

- de eerste of primo-onderwerping,
- de weder-onderwerping, d.i. de heractivering van de btw-plichtige activiteit van een onderneming die gedurende een zekere periode niet werd gevoerd.

Faillissementen

De faillissementscijfers zijn gebaseerd op de declaraties van de rechtbanken van Koophandel en worden, indien nodig, aangevuld met informatie uit het bedrijvenregister van de FOD Economie-ADSEI.

Bouwvergunningen

Een bouwvergunning is een machtiging om met de uitvoering van een bouwproject te beginnen. De verlening van de bouwvergunning is dus het laatste stadium van de goedkeuringsprocedure van de overheid voor de start van de bouw. Een indexcijfer dat op deze bouwvergunningen is gebaseerd, heeft derhalve een voorspellend karakter voor de bouwactiviteit.

Toeristische aankomsten en overnachtingen

Inbegrepen in de cijfers van de toeristische aankomsten en overnachtingen zijn zowel de echte vakanties als de verblijven in verband met congressen, seminaries, conferenties en andere beroepsdoeleinden. Er wordt van aankomst gesproken als een persoon in een collectief logiesverstrekking bedrijf aankomt en daar minstens één nacht verblijft. Een overnachting is iedere nacht die een gast in een collectief logiesverstrekking bedrijf doorbrengt of is geregistreerd.

Conjunctuurcurven Nationale Bank

De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België (NBB) weerspiegelt maandelijks het verloop van de economische activiteit. Deze conjunctuurindicator wordt opgesteld op basis van de antwoorden op de maandelijkse conjunctuurenquête die de NBB bij de ondernemingen in België organiseert en geeft het saldo weer van ondernemingen die een conjunctuurverbetering dan wel een conjunctuurverslechtering verwachten. De bruto synthetische conjunctuurindicator, bekomen na uitzuivering van de seizoensinvloeden, weerspiegelt het ondernemersvertrouwen of het algemeen conjunctuurklimaat. De afgevlakte synthetische curve toont, door eliminatie van de extreme waarden, met vertraging van enkele maanden de fundamentele tendens van de conjunctuurbeweging en de echte trendkeerpunten.